

Kaj zdaj?

Tako so se ondan spravevali na seji Odbora za delavsko upravljanje pri Občinskem sindikalnem svetu v Kranju, ko so razpravljali o ekonomskih enotah. — V podjetjih kranjske občine so že ustanovili 104 ekonomske enote. Tako imajo že v Iskeri 18 ekonomskih enot, v Planiki 16, v gradbenem podjetju Projekt 10, v tovarni Inteks 5 in prav toliko v Tiskanini, v tovarni IBI 4, v trgovskem podjetju Merkur 11, v tekstilnem podjetju Špink 4 ter v podjetju Instalater 3 ekonomske enote. V vseh teh enotah so bili že izvoljeni ustrezni organi in je tako, razen dosedanjih centralnih samoupravnih organov, prišlo v nove organe ekonomskih enot še 1900 članov kolektivov.

Osnovni temelji novega sistema so torej že postavljeni. V vseh posameznih podjetjih, zlasti v industriji, so ustanovljene ekonomske enote in postavljeni njihovi organi. Ko pa so na seji govorili o sedanjih vlogah teh organov, so pa ugotovili, da le-ti še ne delajo tako, da bi zagotavljali neposredno sodelovanje in odločanje delavcev pri upravljanju podjetij. Postavljanje ekonomskih enot je bilo marsikje preveč operativno. Premalo pa je bilo posluha o razrednem, revolucionarnem pomenu tega dogajanja.

Del tega ozkega pojmovanja izvira iz strokovnih operativnih vodstev v posameznih podjetjih. — Vso stvar so spravili na skupni imenovalec ekonomske osamosvojitve proizvajalnih enot. Pri tem je pomembno opaziti skrajno težnjo — popolno ločitev teh obratov od podjetja, od komune itd., kar pa je povsem napačno. Mehanična delitev sredstev na obrate za vsako ceno, kar naj bi bilo pod parolo ekonomskih enot danes politično na mestu, pa je lahko v posameznih malih podjetjih celo škodljivo. Zlasti če niso za to ustvarjeni določeni pogoji.

Kjer niso razumeli glavnega cilja, so ostali tudi pri starih metodah nagajevanja in zagovarjanja norme in akorde, govoru o dobičkih ali pa celo o tarifnih postavkah, češ da je vse te oblike dolgoletna praksa zadostno izbrusila na osnovi delovnega učinka vsakega posameznika. Pozabljajo pa, da novi sistem nagajevanja ne stimulira delavca samo za proizvodnjo na njegovem delovnem mestu, marveč predvsem za pametno in skrbno gospodarjenje v ožji in širši proizvodni skupnosti.

Napačna pojmovanja so se ponekod vkravala celo v organih novih ekonomskih enot. V nekaterih primerih, so se ti organi zadovoljili s tem, da sedaj oni odločajo o stvarih namesto prejšnjega centralnega organa. Ne vidijo pa njihove osnovne naloge; da bi oni zbirali gradivo o stanju in problemih njihovega podjetja in enote, z njimi seznanili delavce, jih osposabljali in zainteresirali za razpravljanje in glasovanje o posameznih problemih itd. Tako delavci, razen tistih, ki so bili izvoljeni v organe ekonomskih enot, marsikje ne vidijo bistvenih sprememb ali pa celo ne vedo za novo razpravljanje delavskega upravljanja.

Hkrati pa so na seji ugotovili, da je dosedanje delo pri decentralizaciji samoupravljanja in organizaciji ekonomskih enot na splošno že močno zainteresiralo delavce in da se to kaže celo v povečanem delovnem zaletu. Zaključek pa je bil, da je treba preko sindikalnih organizacij in drugih organov dobro preučiti sedanje stanje tega gibanja. — Prihodni teden bo o tem razpravljala tudi plenarna ObSS. Tako bodo skušali čimprej izdelati načrt za delo v prihodnje, da bi odstranili določene slabosti in hitreje izmenjavali pozitivne izkušnje med delovnimi kolektivi.

K.M.

Ljudje z razumevanjem prispevajo

IZ SVOJEGA ŽEPA SO DALI OBČANI 2.644.000 DINARJEV — NA OTVORITVENI SVEČANOSTI PRIČAKUJEJO OKROG 25.000 UDELEŽENCEV IZ VSE GORENJSKE

KRANJ, 3. JUNIJA — Danes je bila v Kranju tiskovna konferenca o izgradnji spomenika revolucije v Kranju. Predsednik gradbenega odbora Martin Košir in drugi so povedali, da dela nadaljujejo po načrtu in da ni predvidenih večjih težav, tako da bo svečano odkritje tega spomenika 30. julija letos. To bo osrednja prireditel v kranjski občini v počastitev 20-letnice ljudske revolucije, slovesni začetek občinskega praznika ter 25-letnice velike stavke tekstilnih delavcev.

Gradbena dela so v zadnjem času v polnem zaletu. V Beogradu so že tudi pripravljene odlitke vseh skulptur, ki jih je izdelal znani akademski kipar Lojze Dolinar. Največja skulptura žene, ki je visoka 4 metre in predstavlja revolucijo. S tem, kot hoče umetnik poudariti, naj bi dali velik pomen našim ženam — delavkam, ki so skozi vso dobo revolucionarnega gibanja, od stavk in sodelovanja v NOB, do sedanjega udeleževanja v družbenem življenju, veliko prispevale celotni stvari. Manjše skupine predstavljajo še stavke in oboroženi boj. Stiri meter dolgi relief pa bo ponazoril vestajo jugoslovanskih narodov.

Zbiranje sredstev za spomenik teče povsem normalno. Organiza-

torje je zlasti iznenadila visoka zavest občanov, ki ob tej priložnosti s polnim razumevanjem dajejo svoje prispevke za ta objekt. Od 20 milijonov dinarjev, kolikor je potrebnih za spomenik (ostalih 30 milijonov za ureditev tega parka z vso kanalizacijo, osvetlilavo itd., bo prispevala občina iz sredstev za komunalno urejevanje) bodo največ dala podjetja. Samoupravni organi so že povsod odobrili določene prispevke. Dva milijona 644.000 dinarjev pa so zbrale razne organizacije in društva od občanov, ki so iz svojega žepa prispevali za spomenik. Pohvalno je, da so samo po šolah zbrali 276.000 dinarjev, zlasti so se izkazali pionirji oziroma učenci na šoli Lucijan Seljak v Stra-

Gradnja spomenika revolucije v Kranju

Zakaj prav spomenik?

Hkrati so na konferencah povedali, da so med posameznimi občani mišljenja, da bi bilo pametneje v spomin revolucije zgraditi neko stavbo družbenega pomena, ki naj bi imela za občane še praktično vrednost. O tej varianti, kot so povedali na konferenci, so bila že vsa zadnja leta razna posvetovanja. Končna odločitev za sedanjega spomenik izvira iz širše ugotovitve, da bi vsaka stavba (šola, dom itd.) stala mnogo, mnogo več, da je bilo treba sedanjega Park svobode tako urediti, da bo edino spomenik trajne

in kulturne vrednosti in oddolžitve spomina, saj je dala kranjska občina 848 žrtev v NOB. Hkrati pa je kranjska občina s tem izpolnila tudi naročila velikega zbora iz 1956. leta, ki je bil na Ruپی, za postavitev spomina tekstilni stavki. Vsi ti in še nekateri postoranski razlogi so zmagali pri odločitvi za gradnjo tega spomenika in velika večina prebivalcev je to odločitev navdušeno pozdravila, kar dokazujejo prav zbrani prispevki.

Na dan svečanega odkritja tega spomenika bodo v Kranju tudi velike kulturne in športne prireditve.

L.c.

Turizem in gostinstvo na Gorenjskem

S temne strani

Na Gorenjskem skorajda ni kraja, ki bi ga ne mogli s pridom uporabiti v turistične namene, prav tako pa (na žalost) tudi takega kraja ni, katerega ureditev bi v popolnosti lahko zadovoljila turist. Nekaj je gotovo narobe: nekje je slaba cesta, drugje so neurejena prenočišča, morda kopalnica, če drugo ne pa vsaj gostinski objekti, ki so prava raka rana našega turizma. Tako je na primer potrebno precej poguma za propagiranje Kranjske gore, saj so njena gostišča vse prej kot primerna za gosta s sodobnimi zahtevami. Se slabše je tam, kjer imamo sodobna gostišča, primanjkuje pa sniila za njihovo ureditev in zadovoljivo postrežbo gostov. Ni koliko pritožb lahko slišimo na račun našega gostinstva, turisti pa še prihajajo, toda — ne pozabimo — prihajajo zaradi naravnih lepot, po katerih slovi Gorenjska in zaradi katerih imamo sloves turistične pokrajine. Toda če si ga bomo želeli tudi obdržati, bo treba še marsikaj urediti in marsikaj delati drugače kot do sedaj. Tako je na primer pri nas postalo že tradicija, da ob samem začetku sezone hitimo s pripravi vami in prve goste še pričakamo z razkopanimi cestami, na novo prepletkanimi vrtnimi garniturami in drugimi, za mrtvo sezono primernimi opravili. To vse nas kar preveč navaja na misel, da mislimo na turizem le v tistih nekaj mesecih, ki jih imenujemo turistična sezona in to za naš turizem ni niti malo pohvalna ugotovitev.

Tudi letos je nekako tako, mogoče še slabše kot je bilo v prejšnjih letih. 15. junija naj bi se uradno začela sezona, posebna komisija, ki jo sestavljajo predstavniki Okrajnega zavoda za zdravstveno varstvo, tržne in-

spekcije in gostinske zbornice v sodelovanju s Turistično zvezo pa bo menda v tem mesecu prvič pregledala, kako so za sezono pripravljena gostišča. Nujno se moramo vprašati, kaj je sedaj, teden dni pred sezono, še mogoče preurediti. Posamezne občinske sanitarne inspekcije so sicer izdale nekaj odločb za razne izboljšave, vendar pravega sodelovanja le ni bilo. — Z ozirom na to, ker okraj odmirna in se krepijo občine, so bili nekateri mnenja, da tudi obstoj omenjene komisije ni potreben. Vendar vsi razlogi govorijo za to, da nam je nujno potreben okrajni organ z enotnim kriterijem zahtev za gostinske obrate po vsej Gorenjski. Zato je mogoče vzrok temu, da smo za letošnjo sezono precej nepripravljeni, med drugim tudi v tem, da okrajna gostinska zbornica ni že ob zaključku lanske sezone dala pobude za takojšnje delo te komisije.

Se naprej spreminljivo oblačno s kratkotrajnimi plohami. Proti koncu tedna je pričakovati izboljšanje vremena.

Pionirske igre na Gorenjskem

Najboljši med najboljšimi

24 PIONIRSKIH EKIP IZ VSEH OBČIN NA PRIREDITVI »SPOZNAVAMO SVOJ DOMAČI KRAJ V NOB«

Kranj, 4. junija — Če so vsi dobri, potem je nemogoče do- ločiti najboljšega. Tako je bilo

tudi na prireditvi »Spoznavajmo svoj domači kraj v NOB«, ki je bila danes popoldne v Delavskem domu v Kranju. Pripravil jo je okrajni odbor pionirskih iger in je na njej sodelovalo v treh težavnostnih stopnjah 24 najboljših ekip iz vseh občin v našem okraju. Vsakdo, ki bi na tej prireditvi želel narediti kakršen koli vrstni red, bi že po nekaj odgovorih prav gotovo svojo namero opustil, kajti eno drži: vse ekipe so bile izredno dobro pripravljene in so poslušale znova in znova presenečale s hitrimi in izčrpnimi odgovori iz zgodovine NOB. Vsega skupaj je bilo le nekaj spodbujajev zaradi razumljive treme, vsi odgovori pa so bili pravilni.

Predsednica okrajne Zveze prijateljev mladine Smilja Gostiša je v uvodnih besedah poudarila da je ta prireditev v našem okraju zaključila prvo etapo Pionirskih iger, v katere so se vključili vsi jugoslovanski pionirji, da po- nate 20-letnico ljudske revolucije. Ta akcija ima izreden pomen, saj je preko odrednih in občinskih tekmovalcev v poznavanju zgodovine NOB domačega kraja, pritegnila k proučevanju samo na

Gorenjskem več kot 6.000 pionirjev. Tako so tudi ekipe, ki so nastopale na današnji prireditvi, šle skozi odredna in občinska tekmovalna in so bile res najboljše med najboljšimi ter so tako, med seboj enakovredne, lahko le pokazale svoje izčrpnost znanje.

Pravilnost odgovorov je precej- javalo razsodišče, ki so ga sestavljali predsednica okrajnega odbora Pionirskih iger Slavica Zirkelbach, sekretar okrajne Zveze prijateljev mladine Irena Levčnik, major JLA in član OOBZ Vinke Kopic in član OK LMS Jože Kavčič. Prireditel je vodil Tone Hotko, ki je vsako skupinico posebej presenetil z majhno uganko. Mimogrede rečeno — tovariš Hotko skorajda ni dobil pravilnega odgovora.

Posamezni pionirji so za spomin na sodelovanje pri tej prireditvi prejeli knjige, ekipe, ki so tekmoval v prvi težavnostni stopnji veliko vrečo žog, ekipe druge težavnostne stopnje zračne puške, tretje stopnje pa velike zavoje mladinskih knjig.

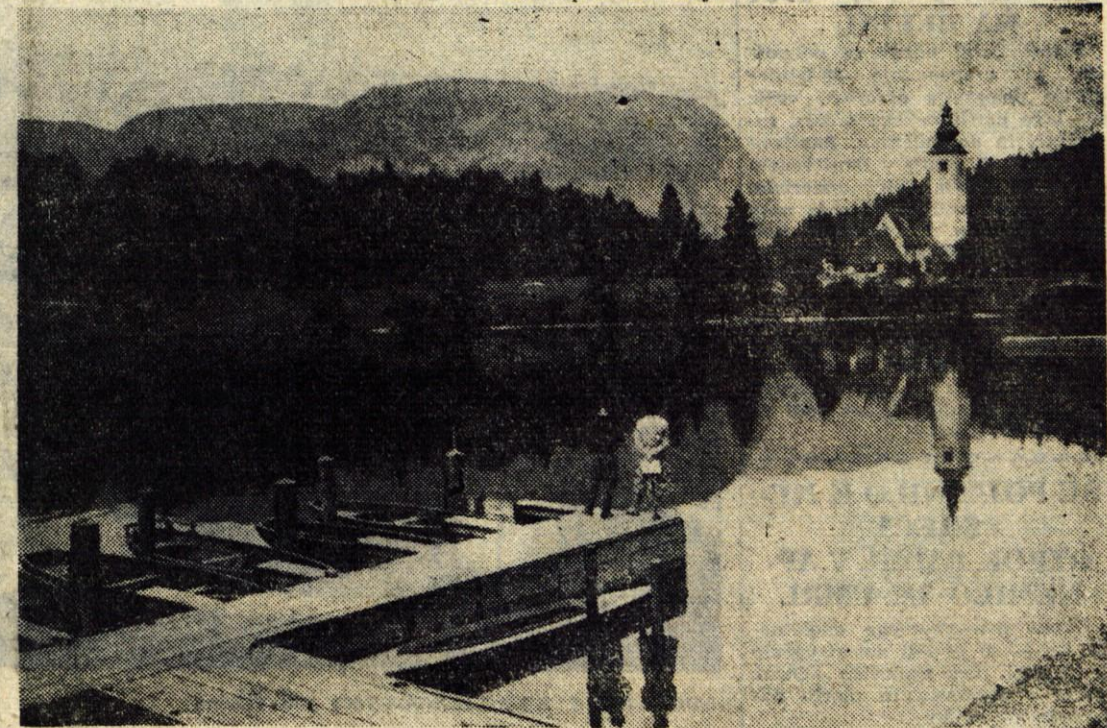
nansiranja zagotovljeni ali ne. V večini občinskih družbenih planov manjkajo namreč prav ti podatki.

Iz družbenih planov občinskih ljudskih odborov povzemamo, da so ti planirali za letošnje leto 12.635 milijonov gospodarskih in 6363 milijonov dinarjev negospodarskih investicij, skupno torej 19.635 milijone dinarjev. Razmerje med investicijami, namenjenimi za gospodarske in negospodarske dejavnosti je torej 2:1 (za gospodarske 66,5 odstotkov, za negospodarske pa 33,5 odstotkov). Po družbenem planu za okraj pa se to razmerje bistveno spremeni v korist negospodarskih investicij, saj nanje odpade 41,2 odstotka ali 4.649 milijonov dinarjev od skupnih 11.299 milijonov, kolikor je po okrajnem družbenem planu predvidenih vseh investicij v letošnjem letu.

Občinski družbeni plani predvidevajo v primerjavi z okrajnim družbenim planom relativno večja investicijska vlaganja zlasti v obrti (za 167 odstotkov več) in v gostinstvu (150 odstotkov več) in industriji (102 odstotka več). Ze iz tega kratkega pregleda je razvidno, da še posebno spriko novih predpisov, ki bodo občutneje posegli prav v investicijsko politiko, planirane gospodarske investicije za posamezne panoge ne bodo realizirane.

Vse navedeno kaže na to, da bo treba spremeniti metode planiranja, kar je ugotovila tudi razširjena seja predsedstva Centralnega sveta ZSJ. V razpravi so namreč podprli stališče, da je treba najti prikladnejše načine planiranja, ki bi v celoti ustrezali novemu gospodarskemu sistemu in nadaljnemu razvoju družbenih odnosov.

Precejšnje spremembe pa bo treba izvesti prav v metodi planiranja investicij. To naj se v prihodnje razvija v okviru realnih možnosti, ne pa, da že po sprejetju družbenega plana razmišljamo, kje dobiti sredstva za širokopotezno zastavljene akcije, ki so nujno potrebne, vendar jih v sedanjih razmerah še ne moremo vseh hkrati realizirati.

Bohinjska turistična razglednica

Foto: F. Perdan

Se nekaj besed o investiranju

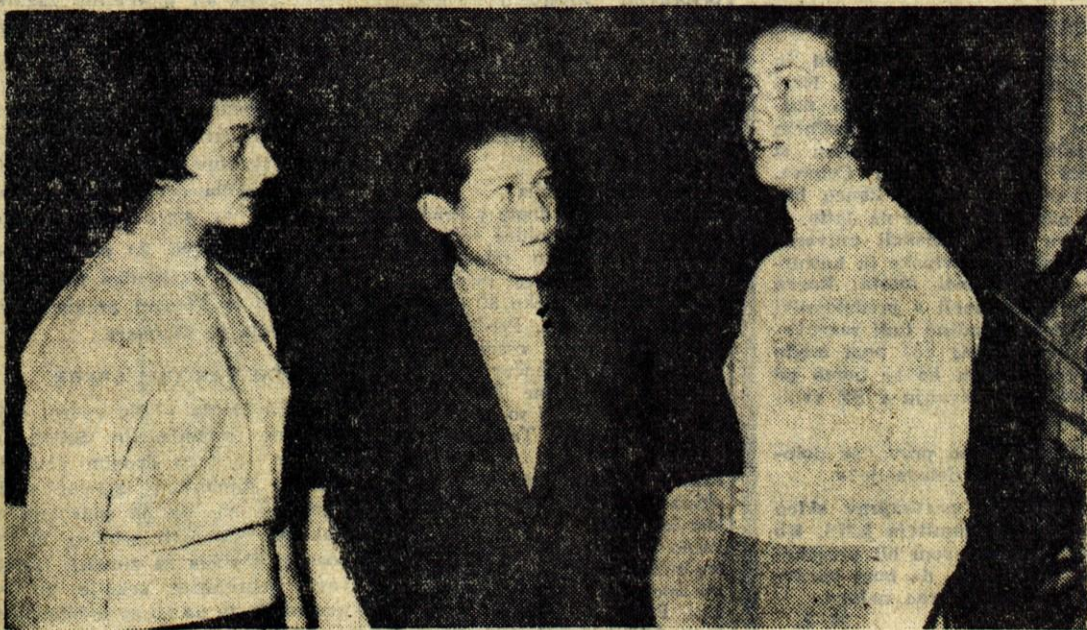
Načrti in možnosti

OBČINE PLANIRAJO NAD 7 MILIJARD DINARJEV INVESTICIJ VEČ KAKOR OKRAJ

Oba zbora Okrajnega ljudskega odbora Kranj bosta danes med ostalimi točkami dnevnega reda razpravljala in sklepala tudi o občinskih družbenih planih in o znanih odstopanjih, ki jih kažejo ti zlasti v pogledu investicijskih vlaganj, od okrajnega družbenega plana. Pred sejo obeh zborov pa bo sklican posvet o aktualnih gospodarskih in finančnih vprašanjih, ki bo verjetno precej podrobno osvetlil nadaljnjo investicijsko problematiko.

Investicije so tista poglavja družbenih planov, ki so najbolj problematična in tudi tista, ki v mnogih primerih niso stodoletno realizirana. Temu so pogosto krivi različni objektivni vzroki, čestokrat pa tudi površno gledanje na viro investiranja oziroma na

možnosti za izvršitev planiranih investicij. Slednje se več ali manj kaže tudi v letošnjih družbenih planih občin. Te so letos planirale nad 68 odstotkov ali 7,7 milijard dinarjev več investicij kakor okraj. Pri tem pa se resno postavlja vprašanje ali so viri fi-

Na včerajšnjem tekmovalstvu je sodelovala tudi ekipa osemletke »Lucijana Seljaka« iz Stražišča

ZAČETEK V BOHINJU

Konec maja in v začetku junija 1941. leta sta komunista Tomaž Godec iz Bistrice in Azman iz Nomenja začela po tamkajšnjih vaseh pripravljati ljudi na upor. Bila sta znana voditelja naprednega delavskega gibanja in sta imela velik ugled med prebivalstvom. Dve širše vstaje v tem kotu Gorenjske pa je priskočil decembra meseca. Ker pa ta vstaja ni uspela in je bila krvavo zatita, je tam za daljšo dobo zamrlo uporniško gibanje. Po vaseh so sicer še bile organizacije OF, ljudje so radi prispevali za NOV, toda med partizane v gozdove niso odhajali. Šele spomladi 1943 je bohinjska četa na jelovski strani prerasla v bataljon. Komendant tega bataljona je postal Jože Burja - Darko iz Ribnega.

RAZSTAVA 1941—1961 NA BLEDU

Priljubljeni odbor za počastitev in praznovanje 20-letnice vstaje pripravila otvoritev večje razstave partizanskega orožja, fotografij in dokumentov. Razstava bo odprta 12. junija v Društvenem domu na Bledu. Poleg materiala, ki se je ohranil iz obdobja naše revolucije, bo na razstavi tudi prikazano sodobno in moderno orožje in druge vojaške priprave in oprema. Namen razstave je, prikazati obsejnost razvoja in rasti naše vojske med NOB ter krepitve in napredka vojaške tehnike po vojni. Razstava bo zelo zanimiva za vsako mladiho kakor tudi za odrasle obiskovalce.

SE POJASNILO K NE-SREČI OTROK PADEL V AP-NENICO IN UMRL

Stariš ponesrečenega enoletnega K. A. so poslali kot pojasnilo k nesreči pod naslovom "Otrok padel v apnenico in umrl" naslednje pojasnilo:

"V članku, ki ste ga napisali v vašem listu se najprej razume, da je otrok padel v domačo apnenico, kar pa ni res, marveč je apnenica lasi Staneta Berganta. Zdi se nam tudi krivično, da je toliko poučarka na nepazljivosti vzgojiteljev, da o veliki malomarnosti lastnikov, ki imajo odprte apnenice, katero je priznala tudi ljudska milica, niti ne omenite.

KRITIZIRAMO

GORENJSKA IN "MADE IN ITALY"

Ko sem si ondan ogledoval turistične spomnike, ki so jih nakupili člani mladinske delegacije, da bi jih odnesli v Sovjetsko zvezo kot darilo in spomin na našo ožjo domovino, mi je nehote padla v oči lutka, oblečena v gorenjsko narodno nošo.

Res dokaj okusen in lep izdelek ter primerno darilo za tujca, ki mu hoče prikazati vsaj delček naše domovine.

Toda presenetilo me je nekaj, ko sem na majhnih čevljičkih lutke iz plastične mase zagledal vtisnjen napis "Made in Italy". Vprašal sem kakšno zvezo ima italijanska proizvodnja z gorenjskimi turističnimi spomniki. Morala je to, ali pa tudi ni, osamljen primer. Mar mi sami nismo sposobni narediti kaj takega.

Menim, da je vsak komentar odveč!

M. Z.

IZŠLA JE 4. STEVILKA VESTNIKA OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA KRANJ. V soboto je izšla že 4. številka Vestnika OBLO Kranj. Tokrat obravnava predvsem delo občinskega ljudskega odbora in njegovih svetov.

NAŠ RAZGOVOR

Pot v Sovjetsko zvezo

Kranj, 5. junija - Danes zjutraj bo odpotovala iz Slovenije v Moskvo 25 članska mladinska delegacija, ki jo vodi predsednik Okrajnega komiteja LMS Kranj tovarš Zdravko Krvin. V zvezi s tem nam je tovarš Krvin odgovoril na nekaj vprašanj:

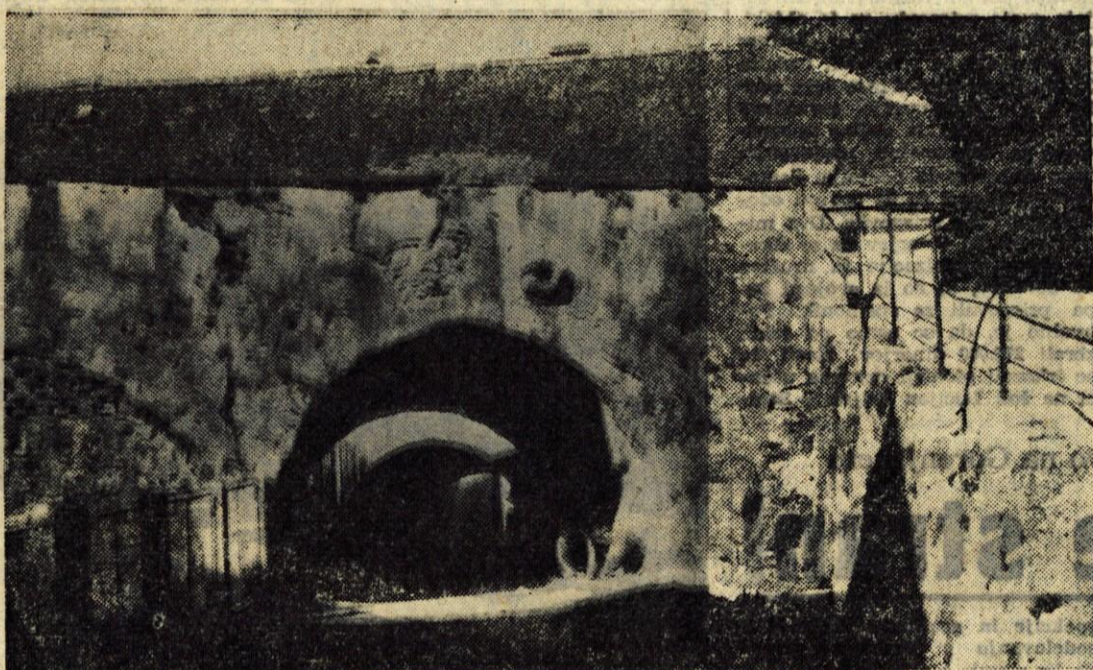
"Katero kraje boste v Sovjetski zvezi, razen Moskve, še obiskali?"

"Razen Moskve bomo od večjih mest obiskali še Kijev in Krim. Razen tega pa si bomo v Sovjetski zvezi ogledali še

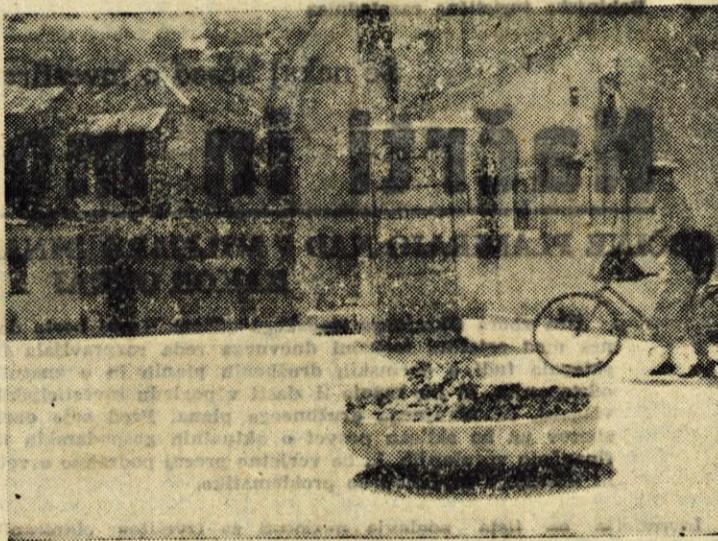
PREVRATNI LETAKI

"Znano nam je, da razvijajo v glavnem mestu in v drugih krajih Ljubljanske pokrajine združene pa tudi posamezne osebe komunistično agitacijo: sklicujejo sestanke, pišejo in rišejo prevratne letake..."

Tako je zabeležila italijanska kvestura v Ljubljani 5. junija leta 1941. takratno razpoloženje prebivalstva do okupatorjev. Dan za tem so padli v Ljubljani že prvi strelci na dva policista, ki sta bila v službi fašistov. Dva dni kasneje, 7. junija, pa so Italijani že zabeležili tudi prva prevratna dejanja v Ribnici ter poročali o nekaterih drugih znakih komunistične dejavnosti zlasti med delavstvom pa tudi v neklih kulturnih krogih.

RADOVLJSKA RAZGLEDNICA: Igra pod velicom

Letošnje srečanje

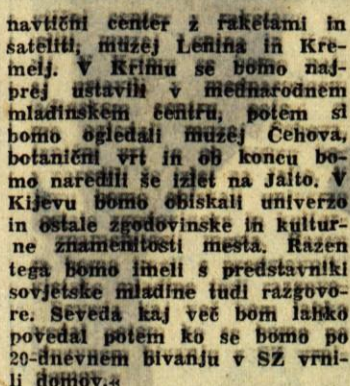
Na Bohinjski Beli in Radovni

Največji prireditvi v počastitev 20-letnice vstaje v blejskem območju bosta na Bohinjski Beli in v Radovni. Na Bohinjski Beli bodo na osrednji občinski prireditvi 17. junija odkrili nov spomenik padlim borcem tega kraja. Pripravljalni odbor na Bledu je že pripravil poseben program prireditve, ki se bodo izvršile v tem času. Na predvečer 17. junija bodo v krajih blejskega območja za gorell kresovi, naslednji dan pa bo budnica in shod nekdanjih

borcev in prebivalcev na Bohinjski Beli ob odkritju spomenika. Za ta dan predvidevajo koncert godbe na pihala in nastop pevskega zbora in recitatorjev. Po otvoritvi bo na Bohinjski Beli partizansko slavlje.

V teklu pa so tudi že priprave za odkritje spomenika v Radovni. Otvoritev je predvidena za nedeljo 27. avgusta. Spomenik v Radovni bo postavljen v spomin na tragičen dogodek, 20. septembra 1944. leta, ko so se razbesele

Nemci masčevali nad mirmim prebivalstvom in požgali vso vas ter pobili 24 domačinov. Takrat je pri Rekarjevih pogorelo 5 družinskih članov, od katerih je bil najmlajši star komaj 9 mesecev. Zrte požgane Radovne so pokopane na pokopališču v Zgornjih Gorah. Spomenik bo stal blizu nekdanjega pogorišča. K otvoritvi se bodo zbrali številni prebivalci in borci in prebivalci blejskega, bohinjskega ter jeseniškega območja.

Zdravko Krvin

programe ogledali mesto, potem bomo obiskali stalno razstavo sovjetske industrije, astro-

Ljudje in dogodki

Dunajski valček

Zadnji akordi več kakor deseturnih razgovorov med Kennedyjem in Hruščovom so se počasi slišali končali z odločnimi izjavami. Dunajski dvogovor "velikih dveh", ki je postal tako osrednji dogodek tega leta, je prinesel nekaj več vzpodbudnih znakov, ki kažejo, da ledeniki med Vzhodom in Zahodom le malo povsem ohladili mednarodnega ozračja. Položaj na svetu je namreč tak, da voditelja dveh najodgovornejših držav na svetu sprito tega ne moreta držati križem rok. Seveda vse potankosti, vsi dotiki tega srečanja in zlasti nasprotja, ki dva državnika ločijo, za sedaj še niso znani, ker so uradna sporočila v tem pogledu preveč skopja. Omenjala so samo vprašanja, ki sta jih Kennedy in Hruščev med seboj obravnavala. Bilo je v teh razgovorih precej "trdih orehov", ki pač zahtevajo daljšo dobo in

veliko pripravljenost državnikov, da jih na nek način spravijo z dnevnega reda. Ze spoznanje Kennedyja, da se razgovor ni treba bati, kaže na nov duh v ameriški politiki.

Nihče na svetu si od tega dunajskega sestanka ni obetal preveč optimističnega izhoda. Preveč problemov se je nabralo v mednarodnih odnosih, da bi jih dva državnika lahko odstranila v deseturnem razgovoru, zlasti ker sta si na Dunaju stala nasproti dva odločna, občutna in realistična državnika, dobro poučena in trdno prepričana v pravilnost svojih stališč in v končno zmago sistema, ki ga zagovarjata. Med njima je seveda sprito tega bilo malo prostora za sporazumevanje. V tem okviru je bilo težko najti izhod iz trenutne krize v mednarodnih odnosih, ki jo je neki angleški diplomat tako-le opisal: "Edino kar lahko oboja strita je

da se sporazumeva v pogledu vsega tistega, kar lahko privede do vojne. Ko se bosta do podrobnosti dogovorila, jima ne preostane nič drugega, kot da se vrne domov in polsčeta načrt kako to preprečiti. Gre za to, da se na Dunaju določijo pravila hladne vojne." Prebiranih rezultatov tako ni bilo za pričakovati. In kot je dejal Anastas Mikojan, podpredsednik sovjetske vlade na nekem sprejemu v Moskvi, pomeni že menjava miselnih sam po sebi nek rezultat.

Dunajski razgovori med štirimi očmi so vzbudili med političnimi opazovalci veliko pozornost, ker se je v teh dneh pokazalo, da gre obema državnikoma za odkrito in resnično menjavo mnenj, ne pa za demagoško "pripravljanje". Po splošni oceni pričakujejo pomembne sprostitev v napetosti med Vzhodom in Zahodom. Predpostav-

ljajo, da bodo odsele probleme obravnavali v mirnejšem vzdušju. Po splošni sodbi so se najbolj približala stališča v pogledu prepovedi jedrskih poskusov in v vprašanju razorožitve. Sporazum bi bilo mogoče doseči z podrobnimi medsebojnimi pogajanj. Vsekakor kaže, da v pogledu prepovedi jedrskih poskusov ni več večjih preprek. S tem pa ni rešeno, da pogajanja ne bodo doigrajna.

Največji politični dogodek na Dunaju je končan po načrtu, ki je bil vnaprej pripravljen. Govorijo analogno o novem "dunajskem duhu", ki označuje ameriško-sovjetske odnose. Izkušnje pa kažejo, da je bilo to vzdušje do sedaj vedno kratkotrajno. Pozitivno je, da so se problemov na obeh straneh lotili korektno in z odprtim vzdušjem.

TE DNI PO SVETU

Pred konferenco izvenblokovskih držav - V Kairu so se zbrali delegacije, ki se bodo udeležile pripravljane konference predstavnikov nevezanih držav. Kot je znano se bo konferenca začela danes in bo na njej sodelovalo 21 držav: ZAR, FLRJ, Indonezija, Indija, Sudan, Gana, Gvineja, Republika Mali, Maroko, Saudska Arabija, Irak, Burma, Kambodža, Nepal, Ceylon, Afganistan, Etiopija, Somalija, Brazilija, Jemen in Kuba. Jugoslovansko delegacijo vodi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović.

Politični krogi v New Delhiju pravijo, da se bo Indija zavzela za razširitev bližnje konference števov izvenblokovskih držav, tako da bi se udeležile še nekatere države, ki so tradicionalno nevtirne in niso zapletene v spopad med Vzhodom in Zahodom.

Konferenca o Laosu na mirni točki - Iz Zeneve poročajo, da so na konferenci o laoskem vprašanju prišla do izraza bistvena nesoglasja. Delegacije Sovjetske zveze, LR Kitajske in DR Vietnam, predstavniki zakonite laoske vlade in Neo Lao Haksata zahtevajo naj konferenca v prvi vrsti protis bistvena vprašanja in predloga za sklenitev sporazuma o nevtiranosti Laosu. Ameriška, francoska, britanska, tajlandska in nekatere druge delegacije pa sodijo, da bi bilo treba, preden bi obravnavali bistvene predloge, urediti vrsto vprašanj v zvezi z nalogami in vlogo mednarodne kontrole komisije ter dočeti, dejansko prekinitev ognja v vsem Laosu.

Sahara - trd oreh - Opazovalci, ki spremljajo francosko-alžirske razgovore v Evianu menijo, da se z vprašanjem Sahare razgovori prišli v kocihivo in verjetno odločno fazo. Obe strani imata v pogledu Sahare različna stališča. Alžirska delegacija je mnenja, da je Sahara del alžirskega ozemlja in da pravica samoodločbe velja v prvi vrsti tudi za to ozemlje. Samoodločbo je treba istočasno izvesti na celotnem področju, alžirska vlada pa bo po proglasitvi neodvisnosti samostojno odločila, na kakšen način bodo izkoriščali bogastva Sahare.

Francoska stran pa skuša dokazati, da je Sahara problem zase in ji ni mogoče dodeliti pravice samoodločbe. Skušajo dokazati, da v Sahari ne živi samo alžirsko prebivalstvo in da je bila to od nekdaj posebna etnična in administrativna enota.

Nove okrepitve za Angolo - Iz Lizbone je odplulo novih 2.000 vojakov, ki bodo okrepili portugalske oborožene sile v Angoli. V Angoli uporniki nadaljujejo napade na kolonialna oporišča. Akcije upornikov so bile na področju Akue, približno sto kilometrov severno od glavnega mesta Luande.

Šin - novi diktator - Vlada dominikanske republike je sprejela sklep, da bo ustanovila položaj vrhovnega poveljnika vseh pomočnikov, letalskih in kopinskih sil države in da je na ta položaj imenoval generala Rafaela Trujillo, sina ubitega diktatorja Trujillo.

Sovjetsko - britanska trgovinska pogajanja - V Moskvi je bilo objavljeno skupno sporočilo o trgovinski izmenjavi med SZ in Veliko Britanijo. Britanska delegacija je predlagala dvakratno povečanje blagovne izmenjave.

Bonn grozi s prekinitvijo diplomatskih odnosov - Zahodnonemška vlada je obvestila Brazilijo, da bo prekinila diplomatske odnose z njo, če bo priznala DR Nemčijo.

Enajst največjih bogatašev pred sodiščem - Južnokorejska vojska junta je obsodila 11 najbogatejših ljudi v Južni Koreji zaradi korupcije in nezakonite obogatitve. Deset so jih pred drevi aretirali. Objavili so, da so si obtoženi protizakonito prilastili tri in pol milijone funtov sterlingov.

Makaršev na obisku v ZAR - Predsednik ciprške republike enarh Makaršev se muči na enotedenskem obisku v ZAR. Sestel se bo s predsednikom Naserjem in v Kairu vodil politične razgovore.

Nemčija izpodbija Britanijo - List londonskih trgovskih krogov "Journal" piše, da utegne Zahodna Nemčija v kratkem zavzeti drugo mesto med državami, ki izvažajo na Srednji Vzhod. Zahodnonemški izvoz na tem področju narasča in utegnejo Nemci v kratkem prekositi Britance.

ODPRTA RAZSTAVA

KRANJSKIH

"KAMNOV SPOTIKE"

Kranj, 4. junija - Sinoci so v Presernovem muzeju v Kranju odprli prvo razstavo kranjskih "kamnov spotike". Razstavo je pripravilo kranjsko Turistično društvo in je izredno zanimiva ter si jo je že sinoči ogledalo nekaj sto kranjčanov.

POKAL ZA NAKELSKO STRELCE

Predosje, 4. junija

V Prosvetnem domu v Predosljah je bilo danes dopoldne veliko meddružinsko strelsko tekmovanje v počastitev 20-letnice vstaje, ki se ga je udeležilo preko 80 strelcev iz Visokega, Golnika, Predoslja, Glinjane iz Kranja, osmetleke Stane Zagar, Nakla, Senčurja in nekaj strelcev iz družine Bratstva enakosti iz Kranja, ki so tekmovali izven konkurence. Tekmovali so z značnimi puškami v 10-članski ekipah. Najboljši rezultat je dosegla ekipa iz Nakla in osvojila v trajno last lep pokal, ki ga je za zmagovalno ekipo pripravila Krajevna organizacija SZDL Predosle. Od posameznikov je bila najboljša Jožica Puhat iz kranjske gimnazije, ki je dosegla izredno visok rezultat 186 krogov od 200 možnih.

Da ne boste zaračili

Da ne zaračilo polti tisti, ki hočejo po gorah deluje pri planinskih organizacijah posebna markiralska služba. Z označevanjem, ki jih napravijo na drevesa in skale rešijo obiskovalce teh krajev vsake negotovosti ali morebitne zagate. Hkrati z označevanjem poti pa opravljajo tudi nujna dela za ureditev poti in za varnost obiskovalcev.

Letos bodo popravili in znova markirali pot z Grinoveca preko Dolške skrbine na Kočno ter s Korškega sedla preko Kolske gore na Kalec in dalje preko Dolgih njiv na Kravce. Za planince pa bo še posebno zanimiva pot, ki jo urejajo iz Planee preko Kolo-vega sedla na Mangart.

DA BO VAS CIM LEPSA

(M. Z.) Naklo - Na zadnji seji krajevne organizacije SZDL v Naklem so med drugim govorili tudi o zunanjem izgledu vasi. Ugotovili so, da je potrebno v Naklem ustanoviti sekcijo, ki bo posebej skrbela za zunanji izgled vasi. Sekretariat sekcije so že ustanovili, ta pa bo sodelovanje pridobil še ostale domačine, ki imajo veselje do tega dela.

Po sklepu skupščine Okrajnega
zavoda za socialno zavarovanje v
Kranju, je Izvršni odbor skup-
ščine skupaj s Socialistično zvezo
delovnih ljudi pristopil k orga-
nizaciji zborov zavarovancev. Na-
men teh zborov naj bi bil prika-
zati zavarovanim osebam osnov-

ne značilnosti zakona o zdravstve-
nem varstvu in organizaciji zdrav-
stvene službe v LR Sloveniji,
osnovne značilnosti reorganizaci-
je socialnega zavarovanja, obrav-
navanje proste izbire zdravnika
po državljanu oz. po zavarovani
osebi in odnose med zdravstveno

službo in socialnim zavarovanjem.
Da bi državljani lažje razumeli
in za zbere zavarovancev pri-
pravili konkretne predloge za
osvetlitev problemov, ki se pojav-
ljajo v zvezi z reorganizacijo
zdravstvene službe in službe so-
cialnega zavarovanja, navajamo
nekaj misli o gornjih problemih.

zdravstvene zaštite v komuni. Iz
tega programa in ostalih nalog
komune izhajajo tudi obveze, da za
izvajanje programa preskrbi fi-
nancna sredstva (skladi zdrav-
stvenega zavarovanja, proračun
in skladi komune, sredstva go-
spodarskih organizacij, namenjena
za zdravstveno zaščito itd.) kakor
tudi odgovarjajočo organizacijo,
ki bo skrbela, da se s preskrblje-
nimi sredstvi program in naloge
realizirajo.

Lahko bi še in še naštevati na-
loge komune in njenih prebival-
cev v zvezi z novim zakonom,
vendar se zadovoljimo z ugotovit-
vijo, da mora novi zakon vnesti
v delo zdravstvenih ustanov nove
revolucionarne oblike dela. Ugo-
tovimo lahko tudi, da mora po-
stati osnovni nosilec zdravstvene
službe koristnik — zavarovanec —
in da je treba vztrajno in ne-
umorno graditi nove odnose med
zdravstvenimi delavci in zavarov-
anci. Krepitev moramo vse obli-
ke, ki te odnose razvijajo, slabiti
pa vse stare administrativne ob-
like, ki so bile doslej v praksi.
Skratka, pri organizaciji zdrav-
stvene službe v komuni, pri še-
stavljanju programov zdravstve-
nih ustanov in pri kontroli nad
izvajanjem teh programov, mora-
jo v komuni sodelovati vsi odgo-
vorni organi in organizacije, ka-
kor tudi neposredno vsi prebival-
ci komune. Zdravstvena služba je
javna služba z izrazito specifični-
mi karakteristikami in mora za-
radi tega biti pod posebno kon-
trollo javnosti.

Osnovni namen Zakona o zdravstvenem varstvu in organizaciji zdravstvene služb

Osnovni namen tega zakona je
postaviti v zdravstvenih ustano-
vah popolnoma nove osnove po-
slovanja. Če na kratko skušamo
prikazati kaj nova zakonodaja za-
sleduje, potem lahko ugotovimo,
da je cilj zakona dati našim pre-
bivalcem (državljanom) za njihov
denar dobro, strokovno in koli-
kor mogoče ceneno zdravniško
pomoč; da se morajo rezultati
dela vseh zdravstvenih ustanov in
vsja zdravstvena služba pokazati
v znatnem padanju obolevanj in
smrtnosti, v izboljšanju zdrav-
stvenega stanja in higienskih po-
gojev življenja; posebno je treba
skrbeti za zdravje zdravega člo-
veka, še posebno pa za otroke,
mladino, žene in matere. Poseb-
no skrb je treba posvetiti od-
pravljanju izvorov in vzrokov
obolevanj in poškodb, kakor od-
pravljanju posledic bolezni in po-
škodb ter tudi stalnemu izbolj-
ševanju in izpopolnjevanju zdrav-
stvene službe.

Vse to pa je seveda v velikem
nasprotju s tistim, kar se danes
govori o dehumanizmu zdravstve-
ne službe, o izenačenju zdrav-
stvenih ustanov z gospodarskimi
ustanovami, z delom po učinku
itd.

Zato, ker je kot najboljši način
za uresničitev spredaj navedenih
nalog, dana največja samostoj-

nost in iniciativa kolektivu zdrav-
stvene ustanove in ker je uvede-
no v zdravstveni ustanovi finan-
no poslovanje na istih principih
kot v gospodarskih organizacijah
— se je pojavilo, da nekateri
zdravstveni delavci niso dojeli,
da je zdravstvena služba oziroma
dejavnost zdravstvene ustanove
javna funkcija. Pozabili so, da se
izrečno poudarja, da zdravstveni
delavci niso niti uradniki niti ne-
ki gospodarstveniki, ampak de-
lavci v javni službi z izrazitimi
specifičnimi karakteristikami in
da je zdravstvena služba zaradi
svoje vsebine dela za državljane
posebno interesantna in zaradi
tega pod posebno kontrolo javno-
sti.

Zakon o organizaciji zdravstve-
ne službe izhaja iz dejstva, da se
v komuni rešujejo osnovna vpra-
šanja iz vsakodnevnega življenja
državljanov in da se v komuni
ustvarjajo in razvijajo odnosi, ki
orientirajo državljana na nepo-
sredno udeležbo v reševanju vseh
tekočih problemov in tudi proble-
mov zdravstvene zaštite. Potem-
takem ljudski odbor komune in
njegovi organi, zdravstvene usta-
nove in ostale zainteresirane usta-
nove in organizacije (ustanove
za socialno zavarovanje, socialne,
prosvetne in druge ustanove, go-
spodarske, družbene in druge or-

ganizacije) kakor tudi državljani
neposredno skrbijo za zdravstve-
no zaščito prebivalcev, to pa po-
meni, da skrbijo za organizacijo
zdravstvene službe, za izvajanje
ukrepov zdravstvene zaštite, za
ustanavljanje zdravstvenih usta-
nov in izobrazbo potrebnih zdrav-
stvenih delavcev ter v ta namen
zagotovijo na odgovarjajoči na-
čin tudi materialna sredstva.
Skratka, po zakonu o organizaci-
ji zdravstvene službe ima komu-
na z odgovarjajočimi organi in
organizacijami osnovne in najvaž-
nejše naloge s področja zdrav-
stvene zaštite prebivalcev.

V smislu teh splošnih nalog
predvideva Zakon za komune tu-
di konkretne obveze na področju
zdravstvene zaštite in zdravstve-
ne službe, od katerih posebno na-
vajamo izdelavo orientacijskega
programa razvoja mreže zdrav-
stvenih ustanov na področju ko-
mune in izdelavo programa dela

Reorganizacija socialnega zavarovanja

Organi družbenega samoupravl-
janja v socialističnem zavarova-
nju so že večkrat ugotavljali, da

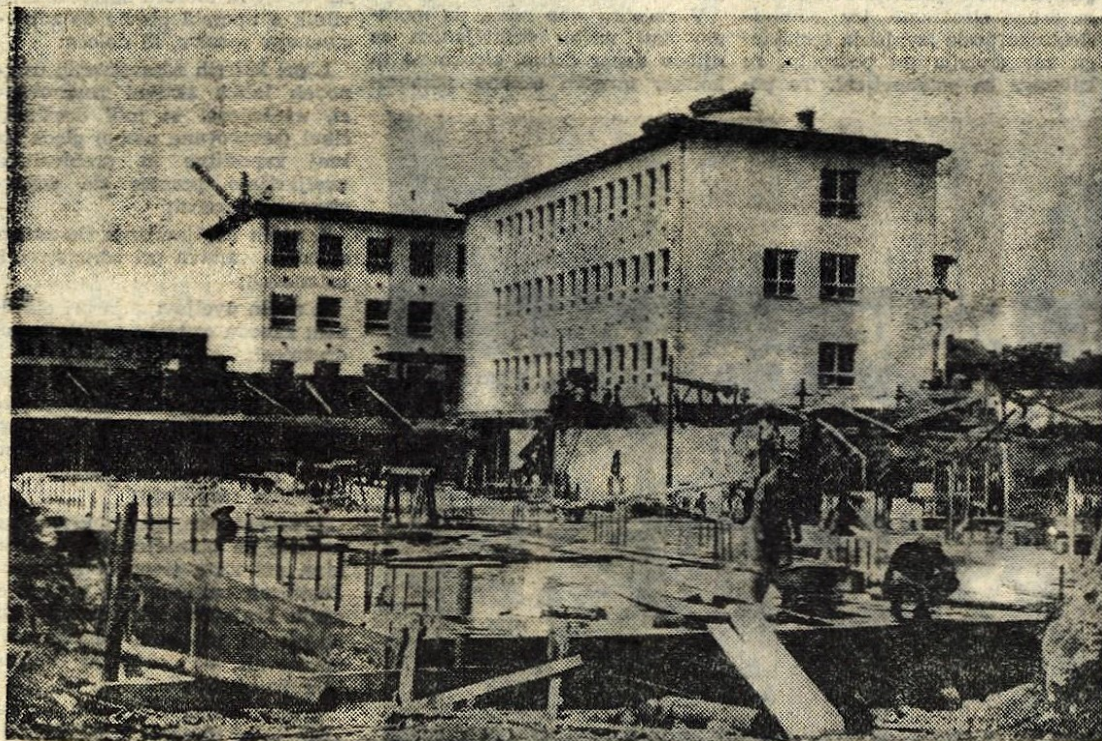
organizacija socialnega zavarova-
nja že dolgo ne odgovarja več
družbenemu razvoju, posebno v
času, ko krepimo samostojnost in
iniciativo komune kot osnovne
edinice naše družbe. V takem si-
stemu je nujno potrebno, da se
tudi vprašanja socialnega zavarova-
nja rešujejo znotraj komune
ob polni neposredni udeležbi dr-
žavljanov oziroma zavarovancev.

Novi zakon o organizaciji in fi-
nansiranju socialnega zavarova-
nja, ki je v pripravi, predvideva
formiranje skladov za zdravstve-
no zavarovanje v posameznih ko-
munah. Sklad se formira za širše
področje dveh ali več občin. Mož-
no bo torej združevanje skladov.
Sklad bodo upravljali organi
družbenega upravljanja iz vrst
zdravstvenih oseb.

Sklad se bo za obvezno zdrav-
stveno zavarovanje finansiral iz
rednega prispevka, ki ga plačujejo
zavarovanci. Dopolnilna sred-
stva pa prispevajo gospodarske in
druge organizacije, organi in usta-
nove in občinski ljudski odbori.

Vsakoletni presežek tega skla-
da se deli na 50 % za rezervo
sklada, ki služi za kritje pri-
manjkljaja sklada, ostalo pa za
napredek zdravstvene zaštite in
pri tem vključujoč zdravstveno
izgradnjo ter splošno preventiv-
no zdravstveno zaščito.

(Nadaljevanje na 2. str.)

V kranjskem zdravstvenem sred išču že gradijo tudi novo porodnišnico

Reorganizacija socialnega zavarovanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Morebitni primanjkljaj sklada zdravstvenega zavarovanja v komunici pa se krije iz rezervnega sklada, v kolikor ta ne zadostuje pa:

1. z izrednim prispevkom — o katerem odločajo organi družbenega upravljanja sklada v soglasju z občinskim ljudskim odborom — izredni prispevek se bo plačeval iz neto osebnih dohodkov zavarovancev, največ do 1 % za eno leto;

2. z izrednim prispevkom gospodarskih in drugih organizacij, organov in ustanov — ta izredni prispevek se bo plačeval do višine enega odstotka plačnega sklada v breme stroškov poslovanja, če pa to še ne bo dovolj za kritje primanjkljaja, pa iz sredstev čistega dohodka pred njegovo razdelitvijo v taki višini, da se krije primanjkljaj sklada zdravstvenega zavarovanja v celoti. Ta prispevek predpiše občinski ljudski odbor na predlog organov družbenega upravljanja sklada.

Kot je razvidno iz navedenega, se sredstva za zdravstveno zavarovanje popolnoma decentralizirajo in bodo z njimi razpolagali zavarovanci v komunici. Vsi presežki iz zdravstvenega zavarovanja ostanejo v komunici in komunici ima pravico z njimi razpolagati. Pravico jih ima uporabiti za razvoj zdravstvene službe, za dvig kvalitete dela v zdravstvenih ustanovah, za večjo učinkovitost zdravstvene zaštite itd. Na ta način bodo komunici in zavarovanci v komunici stimulirani, da čim bolj racionalno uporabljajo sredstva zdravstvenega zavarovanja.

Poleg tega bodo komunici in zavarovanci zainteresirani, da v skladu zdravstvenega zavarovanja ne bo nastal primanjkljaj, ker se le-ta ne bo pokrival iz nekaterih presežkov oziroma proračunov republike ali federacije. Po novem zakonu so predvideni takšni instrumenti, po katerih se bo vsak deficit sklada zdravstvenega zavarovanja, ki bo nastal, kril v komunici sami. Z drugo besedo, če se bodo sredstva neracionalno uporabljala, če bo zdravstvena služba predraga, če ne bodo gospodarske organizacije v okviru skrbi za

človeka posvetile vse pozornosti zdravju in varnosti svojih članov kolektiva in če bo zaradi tega v skladu zdravstvenega zavarovanja nastal primanjkljaj, bo morala komunici ta primanjkljaj kriti. Ta primanjkljaj pokrijejo gospodarske in druge organizacije, organi in ustanove ter zavarovanci iz osebnih dohodkov. Mehanizem pokrivanja primanjkljajev je torej takšen, da je celotna družba v komunici zainteresirana, da primanjkljajev ne bo.

Iz vsega tega sledi, da se bosta v vsaki komunici zdravstvena zaštita in zdravstvena služba morali razvijati v skladu z ekonomsko zmogljivostjo komunice in da bo celotna družba v komunici zainteresirana, da cene zdravstvenih storitev ne bodo nerealno rasle in da bo zdravstvena zaštita dobra, strokovna in čim bolj cenena.

Z novimi predpisi se predvideva tudi prostovoljno zavarovanje, s katerim se bodo lahko razširjale pravice zavarovancev, ki bodo določene z zakonom o zdravstvenem zavarovanju. Sredstva za prostovoljno zavarovanje bodo plačevali kolektivni gospodarskih in drugih organizacij, ustanov in organov, ki bodo pristopili k prostovoljnemu zavarovanju.

Skladi pokojninskega in invalidskega zavarovanja bodo formirani v republiki. Način financiranja teh skladov pa še ni dokončno določen, vsekakor pa se bodo financirali z rednimi prispevki zavarovancev. Vprašanje je samo glede mehanizma za kritje primanjkljajev teh skladov. Te sklade bodo upravljali organi družbenega upravljanja, ki bodo izvoljeni iz vrst zavarovanih oseb.

Službo socialnega zavarovanja bodo izvajali komunalni zavodi za področje enega ali več skladov zdravstvenega zavarovanja. Pogoje za ustanavljanje komunalnih zavodov določijo organi družbenega upravljanja socialnega zavarovanja v republiki. Zavodi bodo samostojne ustanove, ki bodo organizirale in opravljale upravne in druge strokovne ter administrativne posle izvajanja socialnega zavarovanja na področju, za katerega so ustanovljeni. Te po-

Nova zobna ambulanta v Kranju

sle bodo opravljali na podlagi zakona, pooblastila organov samoupravljanja skladov in posebnih sporazumov s temi skladi, za vse sklade socialnega zavarovanja, ki obstajajo na področju, za katere so ustanovljeni (sklad zdravstvenega zavarovanja delavcev in uslužbencev, sklad zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev in sklad zdravstvenega zavarovanja obrtnikov).

Zavodi bodo poslovali po principu gospodarskih organizacij. Sredstva za financiranje dejavnosti zavodov se zagotovijo z odškodnino, ki jo plačajo skladi so-

cialnega zavarovanja, za katere opravljajo posle izvajanja socialnega zavarovanja. Dosežena odškodnina predstavlja zavodov, skupni dohodek, ki se bo razporejal po predpisih, ki so veljavni za gospodarske organizacije v kolikor z zakonom ne bo drugače določeno. Iz vsega, kar smo navedli v poglavju o reorganizaciji socialnega zavarovanja sledi, da bodo komunici in zavarovanci tisti faktor, ki bo moral vsklajati razvoj zdravstvene zaštite skladno z razvojem zdravstvenega zavarovanja, predvsem pa skladno z ekonomskim razvojem v komunici.

Prosta izbira zdravnika po državljanu oz. zavarovancu

Zakon o zdravstvenem varstvu in o organizaciji zdravstvene službe v LRS daje v 29. in 30. členu pravico državljanom, da si neposredno izberejo zdravnika, specialista ali zobarja. Ravno tako si državljan lahko prosto izbere katerikoli zdravstveni zavod, ki po svojih nalogah lahko nudi ustrezno zdravstveno pomoč.

To določilo zakona se med posameznimi zavarovanci in tudi zdravstvenimi delavci nepravilno pojmuje, ker ne razlikujejo pravice državljana od pravice zavarovanca oziroma zavarovane osebe.

V začetku smo rekli, da moramo dati našim državljanom za njihov depar dobro, strokovno in kolikor mogoče ceneno zdravni-

ško pomoč. To pomeni, da vsake državljan za svoj denar lahko prosto izbira zdravnika in zdravstveno ustanovo na področju celotne FLRJ. Za zavarovane osebe iz sredstev sklada za zdravstveno zavarovanje pa je ta prosta izbira zdravnika in zdravstvene ustanove po zakonu o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev in zakonu o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev nekoliko omejena.

Na podlagi zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev bo okrajna skupščina še v tem mesecu sprejela Pravilnik o uporabi pravic do zdravstvenega varstva, ki določa:

1. pri katerih zdravstvenih ustanovah lahko aktivni zavarovanci, upokojnenci in tudi družinski člani (zavarovane osebe) glede na kraj zaposlitve in prebivališča uveljavljajo pravice do zdravstvenega varstva;

2. način uveljavljanja do zdravstvenega varstva pri zdravstvenih ustanovah;

3. način uveljavljanja pri okrajnem zavodu oziroma njegovih podružnicah.

Po tem Pravilniku imajo zavarovane osebe pravico do proste izbire zdravnika splošne prakse, zobozdravnika, zdravnika specialista, ginekologa in pediatra po sledečem razporedi:

1. zavarovane osebe, ki so zaposlene na območju občine Jesenice, pri Zdravstvenem domu na Jesenicah oziroma pri vseh njegovih krajevnih zdravstvenih postajah ali pri vseh zdravstvenih ustanovah na območju občine, kjer prebivajo;

2. zavarovane osebe, ki so zaposlene na območju občine Kranj, pri Zdravstvenem domu Kranj

(Nadaljevanje na 3. str.)

Prvi začetki gradnje novega zdravstvenega objekta na Jesenicah

Prosta izbira zdrav- nika po državljanu oz. zavarovancu

(Nadaljevanje z 2. str.)

oziroma pri njegovih krajevnih zdravstvenih postajah Cerkljah, Preddivoru, na Jezerskem in v Stražišču ali pri vseh zdravstvenih ustanovah na območju občine, kjer prebivajo;

3. zavarovane osebe, ki so zaposlene na območju občine Radovljica, pri zdravstvenih domovih v Radovljici, na Bledu in v Bohinju ali pri vseh zdravstvenih ustanovah na območju občine, kjer prebivajo;

4. zavarovane osebe, ki so zaposlene na območju občine Skofja Loka, pri zdravstvenih domovih Skofja Loka in Železniki ter zdravstveni postaji v Gorenji vasi ali pri vseh zdravstvenih ustanovah na območju občine, kjer prebivajo;

5. zavarovane osebe, ki so zaposlene na območju občine Trzin, pri Zdravstvenem domu Trzin ali pri vseh zdravstvenih ustanovah na območju občine, kjer prebivajo;

6. zavarovane osebe, ki so zaposlene na območju OLO Kranj, stanujejo pa izven območja OLO Kranj, lahko uveljavljajo pravice do zdravstvenega varstva pri vseh zdravstvenih ustanovah na območju občine, kjer so zaposleni ali na območju občine, kjer prebivajo.

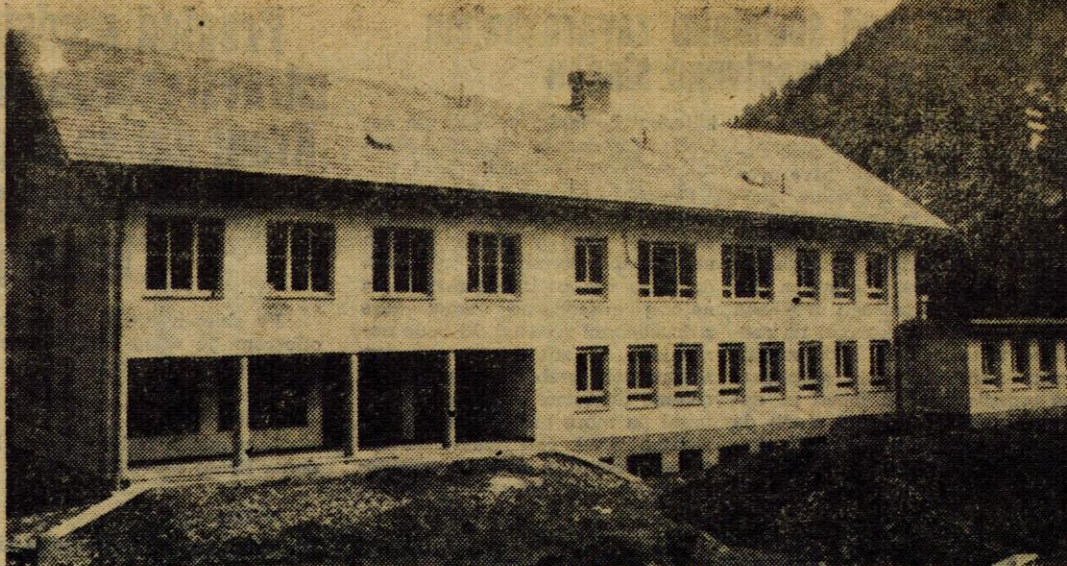
Zdravstveno varstvo pri ostalih zdravnikih-specialistih, lahko zavarovane osebe uveljavljajo samo z napotnico pristojnega zdravnika splošne prakse. Za pristojnega zdravnika se šteje zdravnik, ki ga je zavarovana oseba izbrala, da jo stalno zdravi. Ko se začne zavarovana oseba zdraviti pri tako izbranem zdravniku, ga v roku enega leta ne more več premenjati brez opravičljivih razlogov. Upravičenost spremembe izbranega zdravnika presoja zdravnik, pri katerem zavarovana oseba nadaljuje zdravljenje, v primeru spora pa odloči pristojna podružnica zavoda za socialno zavarovanje, na podlagi mnenja zdravniške komisije.

Ce pristojni zdravnik ugotovi, da zdravljenje ali specialni pregled ni mogoče opraviti v njegovi zdravstveni ustanovi, napoti zavarovano osebo na zdravljenje ali specialni pregled z napotnico v najbližji zdravstveni center.

Ce gre zavarovana oseba ne glede na presojo pristojnega zdravnika oziroma brez dovoljenja pristojne podružnice zavoda za socialno zavarovanje, na zdravljenje k zdravniku splošne prakse ali specialistu, ki po Pravilniku ni pristojen, mora v tem primeru sama plačati stroške zdravljenja nato pa zahtevati povračilo od pristojne podružnice zavoda za socialno zavarovanje.

Ce zavarovana oseba brez opravičljivih vzrokov, navedenih v Pravilniku, spremeni zdravnika splošne prakse ali se obrne k zdravniku-specialistu, za katerega je sicer potrebna napotnica lečečega zdravnika, mora sama trpeti stroške zdravljenja.

Rekli smo že, da se za pristojnega zdravnika šteje zdravnik splošne prakse, ki ga je zavarovana oseba izbrala, da jo stalno zdravi. Ko se začne zavarovana oseba zdraviti pri tako izbranem zdravniku, ga v roku enega leta

Zdravstveni dom je nov objekt v Železniki

ne more več spremeniti brez opravičljivih razlogov. Tak začetek zdravljenja bo izbrani zdravnik zaznamoval s posebno štampiljko in datumom v zdravstveni izkaznici zavarovane osebe.

Zavarovanci, ki so zaposleni v tistih gospodarskih organizacijah, ki imajo obratne ambulante, se bodo s posebno registracijo odločili ali se bodo zdravili v svoji obratni ambulanti ali ne.

Iz vsega, kar smo do sedaj na-

vedli v zvezi s prosto izbiro zdravnika je razvidno, da je le-ta za zavarovane osebe po zakonu o zdravstvenem zavarovanju precej omejena in da imajo zavarovane osebe dejansko prosto izbiro zdravnika le na območju občine, v kateri so zaposleni, ali na območju občine, kjer prebivajo. Smatramo, da bo to za veliko večino zavarovanih oseb dovolj velika možnost, da si po svoji volji prosto izberejo zdravnika, za ka-

tereza smatrajo, da jim bo nudil najbolj strokovno in kvalitetno zdravniško pomoč.

S prosto izbiro zdravnika smo dobili instrument, s katerim bo mo lahko močno vplivali na strokovno in kvalitetno delo zdravstvenih delavcev in kateri nam bo služil, da bo zdrav. služba izboljšala organizacijo svojega dela; in nudila bolnikom hitro, čim boljše in strokovno zdravstveno zaščito.

Odnosi med socialnim zavarovanjem in zdravstveno službo

Samoupravni organi v socialnem zavarovanju se v polni meri zavedajo velikega družbenega pomena sprememb v organizaciji in financiranju zdravstvene službe, saj vidijo v tem tudi delno uresničenje teženj in stremeljenj, ki so se izbrusile v številnih razpravah o problematiki naše zdravstvene službe na raznih zasedanjih skupščin, na sejah izvršnih odborov in raznih posvetovanjih. Hkrati vidijo v uresničevanju podanih sprememb možnost, da se odpravijo iz zdravstvene službe še tiste pomanjkljivosti in slabosti, ki po eni strani otežkočajo zavarovanim osebam uveljavljanje zdravstvenega varstva, po drugi strani pa povzročajo nesmotrno trošenje družbenih sredstev, namenjenih za zdravstveno varstvo.

V novih pogojih, ki jih bo ustvarila preobrazba v zdravstveni službi, je potrebno spregovoriti tudi o bodočih odnosih socialnega zavarovanja do zdravstvenih zavodov. V bistvu se odnosi ne spreminjajo. Slej ko prej ostanejo zavodi za socialno zavarovanje dolžni, da zagotovijo zavarovanim osebam uveljavljanje zdravstvenega varstva, ki jim gre po predpisih o zdravstvenem zavarovanju, in sicer čim uspešneje in popolnejše zdravstveno varstvo, hkrati pa so tudi dolžni, da smotno gospodarijo s sredstvi, ki jih je družba namenila za zdravstveno zavarovanje.

Slej ko prej ostaja zdravstvena služba glavna materialna baza za izvajanje zdravstvenega zavarovanja, zlasti glavne pravice iz tega zavarovanja, to je pravice do zdravstvenega varstva. Kot obvezno obliko, s katero se urede medsebojne pravice in obveznosti zavoda za socialno zavarovanje in zdravstvenih zavodov, določa zvez-

ni zakon o organizaciji zdravstvene službe - pogodbo.

Zavod za socialno zavarovanje ima vse pripravljeno za takšno sklepanje pogodb in je storil vse, da prilagodi svoje odnose do zdravstvene službe novim pogojem. Zdravstveni domovi pa morajo pripraviti svoje delovne programe, ki bodo osnova za sklepanje pogodb in pa seveda svoje finančne načrte ter kalkulacije, s katerimi bodo dokumentirali ekonomsko plat svoje ponudbe. Delovni program zdravstvenega zavoda mora biti namreč ponudba zdravstvenega zavoda interesentom, t.j. predvsem zavodom za socialno zavarovanje ozir. skladom delavškega in kmečkega zdravstvenega zavarovanja, politično teritorialnim enotam, gospodarskim organizacijam itd.

Upravičeno pričakujemo, da bodo delovni programi (nekateri že poznamo), ki jih bodo predložili zdravstveni zavodi, v večini primerov bolj obsežni in kvalitetni kot so bili doslej (v našem okraju tudi formalno niso obstojali), ker bo ekonomska računica silila zdravstvene zavode, da do maksimuma izkoristijo svoje zmogljivosti in pri tem angažirajo vse svoje še neizkoriščene notranje rezerve, bodisi v kadrih ali opremi oziroma v premalo izkoriščenih delovnih enotah.

Zlasti pa pričakujemo, da bodo zdravstveni zavodi razširili programe svojega preventivnega dela, ki je bilo dosedaj v mnogih primerih še zelo skromno ali pa smo ga sploh pogrešali. Skratka, v novih pogojih bodo naši zdravstveni zavodi brez dvoma razširili asortiman svojih storitev, kar bo v posredno in neposredno korist zavarovanim osebam.

Nadalje bodo imeli zdravstveni

zavodi v novih pogojih tudi interes na tem, da izboljšajo notranjo organizacijo svojega dela in da s tem predvsem skrajšajo predolgo čakanje bolnikov, da izboljšajo administrativni del postopka z bolniki in da na sploh olajšajo zavarovanim osebam uveljavljanje pravice do zdravstvenega varstva. K temu jih bo nedvomno silila tudi pravica državljanov, da si svobodno izbirajo ne samo zdravnika, temveč tudi zdravstveni zavod. Ce se bodo zavarovani količkej posluževali te pravice - in nedvomno se je bodo posluževali - bo pri izbiri zdravstvenega zavoda, kjer bo ta izbira možna poleg kvalitetnih storitev odločala doba čakanja, sam postopek z bolnikom in sploh okoliščine, ki bodo vplivale na to, da pride zavarovana oseba čimprej in na najboljše način do potrebne kvalitetne zdravniške pomoči.

V zvezi s prehodom zdravstvenih zavodov na popolno ekonomsko poslovanje in v zvezi s formiranjem dohodkov zdravstvenih delavcev, se v zadnjem času precej govori o ceni zdravstvenih storitev. Pojavljajo se tendence, da bi se osebni dohodki zdravstvenih delavcev znatno zvišali in da bi se zaradi tega ter novih ekonomskih instrumentov, ki se uvajajo v poslovanju zdravstvenih zavodov, cene zdravstvenih storitev znatno zvišale. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da bo neizprosni regulator, ki bo uravnaval vse nesolidne težnje po neupravičenem zviševanju cen zdravstvenih storitev, zaradi neutemeljenega povečanja osebnih dohodkov zdravstvenih delavcev, višina družbenih sredstev, ki bo v komuni na razpolago za zdrav-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Odnosi med socialnim zavarovanjem in zdravstveno službo

(Nadaljevanje s 3. str.)

ptveno varstvo tako v skladih de-
lavskega in kmečkega zavarova-
nja, v proračunih občinskih ljud-
skih odborov in eventuelno v
skladih skupne porabe v gospo-
darskih organizacijah. Če bodo iz-
datki zdravstvenega varstva na
območju občine presegli družbena
sredstva, ki bodo v občini na raz-
polago v ta namen, bodo morali
zavarovanci, občina in gospodar-
ske organizacije poskrbeti za do-
datna sredstva. Iz tega sledi, da
celotni družbeni skupnosti v ko-
munu to ne bo vseeno in bo brez-
dvoma našla ustrezne ukrepe s

katerimi bo lahko vplivala na po-
litiko formiranja cen zdravstve-
nih storitev v komunih.

Odnosi med socialnim zavarovanjem in zdravstvenimi zavodi se bodo torej v novih pogojih uravnavali v komunih, v tej smeri, da bosta oba partnerja skrbela za najbolj gospodarno razpolaganje z družbenimi sredstvi, ki bodo namenjena za zdravstveno varstvo zavarovanih oseb. Interes obeh in celotne družbene skupnosti v komunih pa mora biti, da bo naš državljan imel čim boljše zdravstveno zaščito in da bo zdravstveno stanje prebivalcev čim boljše.

Prikaz finančnega poslovanja Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kranju v letu 1961

Da bi zavarovanci imeli vsaj približno predstavbo o višini družbenih sredstev, ki se dajejo za zdravstveno zavarovanje v našem okraju v primerjavi s povprečnimi sredstvi v republiki, dajemo sledeči pregled:

v absolutnih številkah je bilo v LR Sloveniji za zdravstveno zavarovanje v letu 1960 18.758.827.000 din dohodkov in 17.950.391.000 din izdatkov.

V okraju Kranj pa je bilo skupnih dohodkov v letu 1960 2.209.466.980 din, in to po podružnicah:

	din
Kranj	834.428.797
Jesenice	615.337.585
Radovljica	282.115.776
Sk. Loka	293.200.188
Tržič	184.384.634
Skupaj	2.209.466.980

Izdatkov v letu 1960 je bilo v absolutni številki v okraju Kranj 2.010.860.916 din ali po podružnicah:

	din
Kranj	732.379.968
Jesenice	569.556.684
Radovljica	251.726.177
Sk. Loka	282.744.947
Tržič	174.453.140
Skupaj	2.010.860.916

Če te dohodke in izdatke izračunamo na zavarovanca, dobimo naslednji pregled:

	Dohodki na zavar.	Izdatki na zavar.
	v din	v din
V LR Sloveniji	39.554	37.849
Podružnica Kranj	39.251	34.450
Podružnica Jesenice	47.355	48.832
Podružnica Radovljica	38.993	34.793
Podružnica Sk. Loka	38.004	36.649
Podružnica Tržič	40.640	38.451
Okrajni zavod Kranj	41.114	37.417

V letu 1960 je bilo izdanih v okraju Kranj za ambulantno zdrav-
ljenje v splošnih in specifičnih ordinacijah ter na domu bolnika
282.466.097 din in je bilo izvršenih preko en milijon pregledov in
storitev.

Za zdravljenje v bolnicah je bilo izdano 556.683.888 din za 286.351
oskrbnih dni, ki so jih zavarovane osebe preležale v bolnicah.

Za zdravila je bilo izdano 241.843.642 din, za 765.725 receptov.

Ena izmed velikih postavk za zdravstveno zavarovanje so tudi
nadomestila plače za čas bolezni, in sicer je bilo v ta namen izpla-
čano v letu 1960 329.443.032 din. V breme sklada zdravstvenega zava-
rovanja je bilo zaradi bolezni in nesreč pri delu izgubljenih 596.067
dni, v breme gospodarskih organizacij in ustanov pa 180.778 dni -
skupaj torej 801.792 dni. Odstotek bolnikov pa je znašal v okraju
4,75 %, po podružnicah pa (v %):

Kranj 4,69; Jesenice 4,73; Radovljica 4,06; Sk. Loka 5,25; Tržič 5,38.

Se bi lahko naštevati podatke in primerjave, vendar smatramo,
da bodo zavarovanci že na osnovi prikazanih podatkov videli, da
družbena skupnost daje za zdravstveno zavarovanje ogromna sred-
stva in da smo vsi skupaj dolžni skrbeti, da se ta sredstva čim bolj
koristno in racionalno uporabljajo ter da dosežemo s tako velikimi
sredstvi boljše rezultate.

Pregled sredstev, ki jih je sklad zdravstvenega zavarovanja v okraju Kranj dal za napredek zdravstvene službe (investicije) iz svojih letnih presežkov

Po sklepih svojih skupščin in v soglasju z okrajnim ljudskim
odborom, je sklad zdravstvenega zavarovanja v okraju Kranj raz-
delil svoje presežke takole:

V letu 1955

Iz presežka iz leta 1954 je bilo dano za izgradnjo Zdravstvenega
doma Kranj 39.295.525 din.

V letu 1958

Iz deblokiranega presežka iz leta 1954 je bilo dano:

	din
1. ZD Železniki	800.000
2. Rešilni postaji Kranj	2.559.175
3. GO RKS za otroško okrevališče Debeli Rtič	1.600.000

Iz presežka iz leta 1957 je bilo dano:

	din
1. ZP Gorenja vas	3.500.000
2. ZP Železniki	5.940.175
3. ZD Žiri	3.999.016
4. ZD Bohinj	8.937.554
5. ZP Cerklje	499.267
6. ZD Tržič	1.404.219
7. Bolnica Jesenice	3.000.000
8. ZD Kranj	3.983.104
9. ZD Jesenice	600.000
10. ZD Bled	8.824.580

V letu 1960

Iz presežkov iz leta 1959 je bilo dano:

	din
1. ZD Bled	1.312.024
2. ZD Radovljica	5.782.723
3. Porodnišnica Kranj	16.589.911
4. Zobna ambulanta Kranj	7.995.150
5. Reševalna postaja Sk. Loka	7.000.000
6. ZD Tržič	22.521.000
7. ZD Železniki	21.099.731
8. ZP Kranjska gora	12.394.370
9. Bolnica Jesenice	10.000.000
10. Mladinsko okrevališče Senjark	5.000.000
11. Reševalna postaja Kranj	3.122.151
12. ZD Kranj	1.838.601
13. ZD Sk. Loka	3.500.000
14. Počitniški dom Podvin	2.000.000
15. Za izdelavo elaborata za izgr. bolnice v Kranju a	50.000

V letu 1961

V letu 1961 pa je bilo namensko dodeljeno in še neuporabljeno iz
presežka iz leta 1960:

	din
1. ZD Jesenice	55.000.000
2. Porodnišnica Kranj	30.000.000
3. ZD Tržič	30.000.000
4. Bolnica Jesenice	35.000.000
5. ZD Radovljica	5.000.000
6. ZD Železniki	1.676.432

Iz tega kratkega pregleda je razvidno, da je sklad zdravstve-
nega zavarovanja v našem okraju iz svojih presežkov znatno podprl
investicijsko gradnjo zdravstvenih ustanov. Smatramo, da je bila
politika razdeljevanja teh sredstev pravilna, saj je šla v smeri:
pomagati pri izgradnji zdravstvenih ustanov na periferiji, kot so
zdravstvene postaje Žiri, Železniki, Gorenja vas, Cerklje, Jezersko,
Predvor in Bohinj. Na podlagi takšne politike imamo zdaj te usta-
nove dograjene in se z večjimi sredstvi lahko lotimo gradnje večjih
zdravstvenih ustanov v večjih industrijskih centrih.

Skušali smo vam v kratkem prikazati probleme, ki so trenutno
najbolj važni za razvoj zdravstvene službe in socialnega zavarova-
nja in želimo, da bi se vsi zavarovanci oziroma zavarovane osebe
aktivno vključili v razpravo o teh problemih in v reševanje teh
dostikrat zelo kompliciranih problemov. Le s skupnimi močmi, z
aktivno udeležbo vseh državljanov, bomo uspeli vsa ta vprašanja
pravilno rešiti v korist zdravja in napredka prebivalcev v sleherni
komuni.

KAM S KIPI

Washington ima 192 mestnih kipov in spomenikov za katere skrbi mestna uprava, čeprav ima za vzdrževanjem teh kulturnih spomenikov precejšnje stroške. Največjo privlačnost pomenijo ti spomeniki za tujce in domače turiste in izletnike. Zanimivo je, da imajo 40 znamenitih osebnosti iz ameriške zgodovine že pripravljene, da bi jih vili v kovine ali vsekali v kamen, nima pa to 160 let staro mesto prostora, da bi jih lahko postavili na trgih in v parkih.

OCEANOGRFSKI PROGRAM ZDA

Ameriški tisk poroča, da je ameriška vojna mornarica izdelala načrt za oceanografske raziskave za prihodnjih 10 let. Stroški, ki jih ta dela predvidevajo, bodo znašali 900 milijonov dolarjev. Načrti so bili izdelani na osnovi poročil obveščevalne službe, po katerih dela Sovjetska zveza velikanske napore v svojih oceanografskih raziskavah. Amer. vojna mornarica namerava meriti dno oceanov in ugotoviti njegov relief, nato proučiti program v zvezi z ledenimi gorami, vodnimi tokovi in vsemi drugimi čimfili, ki zanimajo plovne poti. Nadalje namerava proučiti problem akustike pod vodo v vojaške namene, problem magnetizma in težnosti v oceanih. V ta namen bodo zgradili tudi nove plovne objekte za oceanografske raziskave.

NOV REKORD Z LETALOM

Absolutni hitrostni rekord za reaktivna letala je dosegel na 21. juniju ameriški pilot Joe Walker z novim ameriškim poskusnim letalom. Dosegel je brzino 5423 km na uro. Z izjemo vesoljskih potnikov ni še nobeno živo bitje doseglo te hitrosti. Poskusno letalo je privlekel neki bombnik v višino 13.500 metrov, kjer je Walker sprožil gonilni motor in se ločil od bombnika. 73 sekund se je dvigalo letalo z brzino 1600 metrov na sekundo in s tem doseglo petkratno hitrost zvoka. Ves polet je trajal 13 minut.

LOJZE ZUPANC

Kako je nastalo Bohinjsko jezero

Tamkaj, kjer je današnje Bohinjsko jezero, je bila v davnih dneh dolina. Dolinci, ki so živeli tod, so bili bogati, da daleč naokrog ni bilo takih. Polja so jim obilno rodila, hlevi so imeli polne govede, ovce pa tudi tolke, da so se vsi planinski pašniki okrog doline belili od njihovih run.

Bogastvo pa je Dolincem okamenelo srea. Usmiljenja do revežev ni so poznali. In kadar je v dolino začel berati, so ga podili od praga do praga.

»Lagini, mesnaga! so vpili nad njim.

Niti to jih ni izmodrilo, če so videli, da je berat brez noge ali roke. Slepi za tuje gorje, so celo slepce odganjali izpred praga.

A četudi so trdosrčni Dolinci imeli vsega v izobilju, vode le niso imeli. Dolina je bila brez studenca, zato so vodo v sodih vozili domov od dalnjega izvira, kamor so vsako jutro in vsak večer odganjali napadati tudi živino.

Nekoč pa je najbogatejši kmet v dolini omočil bčr. Na gostijo je povabil vse Dolince in pripravil takšne goste, da so svatje tri dni in tri noči jedli, pili in plesali.

Ko je gostija že skoraj minila, je pa v bliso prišel slepec in prošil obogajma.

»Lačen in žejem sem,« je potožil. »Lakota mi izbruhla!« se je zakrohotal trdosrčni gospodar in potisnil slepecu berečo v roke trdo skorjo kruba, ki je ne bi obohal niti pes. Berateva tožba mu ni omeščala trdega srca, četudi so se mize pred svati šibile pod pogacami in peceni-mi jagenjki.

Slepec bi rad jedel, a krub je bil pretrd in niti skorjice ni mogel pojesti. Zato je spet zaprosil:

»Dajte mi malo vina, gospodar, da bom v njem namočil trdo skorjo in si tako odtušal glad!«

VARUJ NASO SKUPNO LASNTINO PRED POŽAROM

Od 14. do 21. maja je bil Teden požarne varnosti in ob tej priliki je Okrajna gasilska zveza razpisala natečaj za najboljšo nalogo na temo »Varuj nas skupno lastnino pred požarom!«. Sodelovali so lahko učenci z vseh osnovnih šol našega okraja. Danes bo posebna komisija pregledala vse naloge (postali so jih učenci z desetih osemletki) in iz vsake obseme nagradila 5 najboljših sestavkov.

»Glej, glej, vina bi rad!« se je ponotčeval neusmiljeni kmet in se tisti trenutek pograbil prazno čašo ter pobelil z njo v vežo, kjer je v kotu stal sod, napolnjen z vodo. Čašo je natočil vodo, jo med surovim krabotanjem svarov prinesel slepcu ter dejal: »Za berate ni čisto, pač pa voda! Le namoči si v njej trdo skorjo kruba, pa pij in jej! Če ti bo premalo, pa povej! V sodu je še dovolj vode, hahaha!«

Tolikšna brezsrčnost pa je sle-

Izlet v Crnomelj

Pretekli torki in sredo smo šli na izlet v Crnomelj. Med potjo smo videli veliko zanimivih stvari. Peljali smo se kar skozi šest predorov. Najdaljši je bil predor Semeč. V Crnomlju smo šli najprej v dijaški dom. Oddčili smo prtljago in šli na igrišče. Tu smo tekli in igrali roket. Popoldne smo šli na grič, kjer je spomenik padlim Crnomelčanom. Na tem spomeniku je prikazana borba in streljanje talcev. V domu smo se potem seznanili z dijaki, ki so nam pripovedovali

o svojem življenju v domu in o dnevnem redu. Ob 8 uri morajo vsi v postelje, tako smo šli tudi mi. Ker nismo mogli takoj zaspati, smo si pripovedovali partizanske zgodbe.

Naslednji dan smo nameravali v Vinico, ker pa je deževalo smo ostali kar v Crnomlju. Upravnica dijaškega doma nam je pripovedovala o zgodovinskih dogodkih iz tega kraja. Ogledali pa smo si tudi vse spominske plošče prvih borcev, po katerih se tudi imenujejo ulice.

Na šoli »Staneta Žagarja« v Kranju imajo svoje glasilo »Mlada rast«

Partizani nam pripovedujejo ...

Na osnovni šoli »Staneta Žagarja« v Kranju so pionirji izdali prvo številko svojega glasila »Mlada rast«. Na 25 tipkanih straneh prinaša to glasilo sestavke, ki so jih napisali pionirji na temo »Moj kraj včeraj in je prva številka tako izključno posvečena dvajseti obletnici revolucije. Vsi prispevki so prepolni spoštevaja in ljubezni do naše borbe, ki jo vodi naša najmlajša generacija. Med prispevki je tudi veliko opisov takih dogodkov, ki niso še nikoli opisani in so jih pionirji napisali po pripovedovanju so-rodnikov in znancev — partizanov. To daje njihovemu glasilu še večjo vrednost. Oglejmo si tokrat dva krajsa sestavka, ki govorita o borbah na naših tleh:

BITKA PRI ŠKOFJI LOKI

Med vojno je bil moj očka mitraljeze Prešernove brigade v tretji koloni. Ko so bili nekje v Planici, so dobili ukaz, da morajo napasti orožniško postajo v Zabnici in v Stari Loki. Zvečer je šla prva kolona napadat žandarmerijsko postajo v Zabnici. Druga in tretja kolona sta šli in napadli nemško postojalno. Moj očka je postavil mitraljez prav na pokopališče. Nemci so začeli streljati.

Bitka je trajala dve uri. Strelje Nemci so bili mrtvi in trije ranjeni. Partizani so imeli enega mrtvega in pet ranjenih. Partizani so svoje ranjence odnesli v bolnico Franjo. Tam so jih ozdravili. Prva kolona pa je vrgla žandarmerijsko postajo v zrak. Nemci so leteli kar po zraku in veliko jih je bilo mrtvih.

PARTIZAN PRIPOVEDUJE

Zgodbo, katero bom sedaj napisal, mi je pripovedoval moj oče, ki je bil med NOB partizan. Bilo je februarja leta 1943 na pustni torki. Zadrževalci odred je prišel v Ihan pri Domžalah, kjer se je hotel odpočiti in najesti na neki samotni kmetiji. Kmet je bil s partizani zelo prijazen in jih je zadrževal. Moj oče je kupal v kuhinji, da bi za tovaršice pripravil toplo večerjo. Toda niso opazili, da kineta ni več med njimi. Mirno so sedeli in jedli ter peli partizanske pesmi, ne da bi vedeli, kakšna nevarnost se jim blizu. Medtem so Nemci naredili obroč okoli koč. Stražarja jih nista opazila. Nenaadoma so zapale strojnice. Vsek je zgrabil svoje orožje in vnel se je boj za življenje in smrt. Partizani so se hrabro borili, toda zmanjkalo jim je streliva. Z zadnjimi naboji so si partizani sami vzeli življenje.

Od 112 partizanov je ostalo živih samo deset in med njimi tudi moj oče.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

AUSCHWITZ²³

Dnevnik taboriščnega zdravnika

Vstopamo v nekako dvorišče. Sredi njega stoji slaba, s slamo krita bajta. Majcena okna so zabita z lesenimi letvami. Začrnela slamnata streha in odpali omet kažeta, da je zelo stara.

Vas Birkenau so tedaj, ko so gradili tu koncentracijsko taborišče, podražili. Razen te edine bajte so vsi vas porušili do tal, ljudi pa preselili.

Vse vmesne notranje stene hiše so porušili in tako ostvarili en sam velik prostor, kjer se slaščjo ljudje, določeni za grmado. To so transporti, za katere je zmogljivost štirih krematorijev premajhna. Konec teli ljudi je strahoten do blaznosti! V Birkenau ni vodovodnih pip, da bi si žrtve pogasile žgočo žejo. Tu ni niti pomirjujočih napisov, ki bi tešili njihove grozne slutnje. Niti tiste plinske celice ni z napisom: Kopalnica. Tu je v prvem trenutku razkrita vsa resnica. Tu ni ničesar drugega kot stara, s slamo krita kmetija, ki je bila nekoč dobro urejena. Tu je zrak strahotno okužen z vonjem po pečenem človeškem mesu in sežganih laseh... Otrplih od strahu stoji na dvorišču pet tisoč ljudi. Močan obroč esesovcev, ki so jim v pomoč še krvoločni psi, drži množico v šahu. Po 300 do 400 ljudi poženo naenkrat v slaščnico. Bijejo jih z gumijevkami, da se naglo slečejo, potem jih poženo pri zadnjih vratih spet ven, da napravijo prostor drugim.

Preden se žrtev dobro zave, jo zgrabijo za roke ljudje »Posebne komande« in jo vodijo mimo dvojne esesovske straže. Pot, ki jo omejuje na obeh straneh vrsta dreves, je dolga kakih 150 metrov. Konec ji je pred »Grmado«, ki jo žrtve opazijo šele v zadnjem hipu.

»Grmada« je petdeset metrov dolg, šest metrov širok in tri metre globok jarek. Nešteto gorečih trupel leži v njem. Ob strani pri drevju stoje v medsebojni razdalji pet do šest metrov esesovci. Oboroženi so s šest milimetrskimi malokalibrskimi puškami, ki jih uporabljajo za strele v tilnik.

Vsako žrtev zavlečejo pred puško esesovca. Strel vžge kot bi siknil z bčcem. Le še strahoten krik in žrtev — navadno samo napol mrtva — se združi v morje plamenov v jarku. — Petdeset metrov dalje je enaka »grmada«, tudi ta v polnem obratu.

Oberscharführer Moll je tu poveljnik. Kot zdravnik in očividec izjavljam, da je najhujši, najhladnokrvnejši in najbolj obsedeni morilec.

Celo dr. Mengele je pokazal tu in tam neke vrste človeškega čustva: če je pri selekcijah opazil, da hoče zdrava, krepka mlada ženska za svojo materjo na levo, jo je surovo ozmerjal in poslal na desno — na tisto stran, kjer so bili izbranci za življenje — vsaj za nekaj časa še.

Tudi Oberscharführer Mussfeld, glavni strelec krematorija I je nekoč žrtvi, ki po prvem strelu ni bila takoj mrtva, poslal še eno kroglo v glavo.

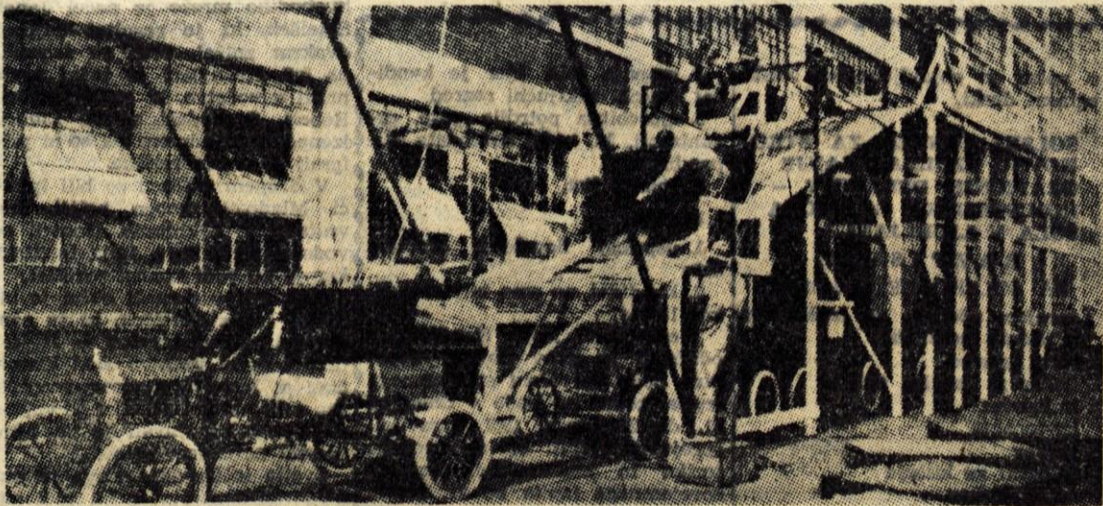
Oberscharführer Moll pa za kaj takega ne izgublja časa, niti municije. Dosti ljudi zmečejo v ogenj še živih. In gorje tistim od »Posebne komande«, če morajo strelci, ki stoje ob robu jarka, čakati nekaj minut!

Večinoma se žrtve — posebno starci in otroci — dajo gnati brez odpora. Od strahu so čisto odreneli, čeprav dobro vedo, kaj jih čaka. Vmes so pa tudi mladi ljudje, ki se branijo z vsemi silami. Njihov nagon samoohranitve in njihova volja do življenja se upre za vso silo.

Če Oberscharführer Moll opazi tako sceno, potegne iz svoje odprte torbice pištolo. Strel, in žrtev se sesede. Moll je mojstrski strelec. Že marsikomu iz »Posebne komande« je v prvo in resno svarilo prestrelil roko, če se mu je zdelo, da se preveč obira ali če ni bil zadovoljen z njegovim delom. In to brez vsakega opozorila.

Na obeh grmadah zgori dnevno pet do šest tisoč ljudi. To je nekaj stotin več, kot je zmogljivost enega krematorija. Smrt tistih, ki morajo umreti tu, je neizrečno bolj grozna. Umro dvojne smrti: enkrat s strelom v tilnik, drugič v plamenih.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

V letih 1914 in 1915 je Ford razširil delo na tekočem traku najprej od zaganjačev na sasilje, potem pa še na montiranje karoserij na sasilje. V sedmih mesecih so skrajšali čas montaže enega avtomobila od 12 ur na 25 minut! Slike, ki kažejo takratne proizvodne postopke, nam danes sicer izvajajo nasmeji: začetek pa je bil le storjen, neprekinjena proizvodnja na tekočem traku

Charles McCormac

27

BEG IZ SINGAPURA

»Očka, mamica in mali lord Fauntleroy.« je začepetal hripavo Skinny, v tem pa so se opice obrnile in odmajale med skalovje, največja pa se je še za hip vrnila in nas še zadnjič ošinila s porogljivim pogledom.

»Povprašati bi jih morali, kje je najbližja krčma,« se je pošalil Skinny.

V širokem loku smo obšli kleč, kjer so izginili orangutani.

Popoldne smo v sončni pripeki prispeli do težke prehodnega ščavja. Očitno je bilo, da je Roy prešlab za nadaljnjo pot. Skinny ga je odnesel v senco štrleče skale in ostal pri njem, medtem ko sva z Donom stikala za hrano. Iskral sem brez upa, da bi kaj našel in naposled naletel na trilo deblo. Ko sem poskušal utrpati šop kislih jagod, ki so preprezale deblo, sem po naključju stopil na hlood, tedaj se je moja noga pri prči vdrla, mehak mokast les je sprnel in odkril kolonijo drobnih drevesnih hroščev. Testeno beli so nemirno begali križem kražem in v strahu iskali zavetje.

»Skinny,« sem se zadril, »pridi hitro sem.«

Šlihal sem ga, kako je skakal prek kamenja.

»Sleci si majico, fant!« sem včel, »dobili smo hrano.«

»Kje? Kaj?«

»Ne vprašuj, samo sleci se!«

Ošlini me je s pogledom, ko da bi bil ponorel, nato pa je, najbrž misleč, da je boljše, če mi ugodil, sklekel od potu premočeno majico in mi jo pomolil.

Don, ki je tudi čul moj klic, je prav tako pri-sopihal. »Daj mi roko!« sem rekel.

Skupaj sva z dlanmi nagrebala bele hrošče in jih pazljivo sprajvala v majico, dokler ni v njej gomazel cel kup živalic. Potlej sem povezal oba konca

majice in kakih dvajsetkrat udaril ob steno, dokler se niso pokazale na sivkastem platnu bledoržnate maroge. Ko sem razgrnil majico je bila v njej rdeč-lasta zdriz.

»Sakajet na Malaji so me naučili tega,« sem po-jasnil. »Če so oni lahko to požrli, bomo mi tudi.«

Vzel sem nekaj zdriza med prste in se prisilil, da sem ga pogotnil. Don in Skinny sta se razume-vaje spogledala; vse nas je prevleč mučila lakota, da bi bili izbirčni. Tudi onadva sta naglo grabila in jedla zdriz, v katerem so bile dilačice kot na rabar-bari, čeprav je bil brez njenega kislastega okusa. Pospravili smo tri četrtine zmečkanih hroščev, ostanek pa nesli Royu. Ta je spal, malone nezavesten. Vzdignili smo ga in mu stlačili nekaj zdriza med zatečene ustnice. S težavo je pogotnil.

»Vstani, Roy,« sem ga prosil. »Nekaj hrane ima-mo za tebe.«

Dvignil je težke veke in me topo pogledal; na-posled je premaknil ustnice, jaz pa sem potisnil slepec zdriza na belo obloženo jezik. Ko je slabotno odprl usta, sem opazil lepljivo sluz, ki je pokrivala njegov jezik kot guma vse do korena. Po dolgem trudu je pojedel svoj delež.

Hrošči so bili edina hrana ta dan, razen nekaj trpkih jagod, ki pa so bile mokaste, suhe in brez soka. To neč nas je želeja še strašnejše trpinčilo in nismo mogli zaspati. Brž ko se je zdanilo, smo se odpravili proti kamnitim hribom v daljavi. Nismo prišli daleč, kajti bili smo povsem oslabei in izčr-pani. Royu smo izmenoma podpirali pri hoji, na vsaki strani po eden. Pozno popoldne smo našli na tri letice lisice, ki so se brčkone v diru po ska-lah zaletele druga v drugo in so zdaj mrtve ležale na izsušenem pobočju. Pograbil smo dve, ki ju še niso napadli črvi in miravije, ju odrl in se trudili, da bi pojedli surovo meso.

To popoldne smo se opotekajoč premikali stra-hotno počasi. Premišljeval sem, če ne bi zapovedal pečetka, ko jo je Don nenaadoma jadrno uvelj proti skali, se vrgel na kolena in lovil nekaj, kar se je moralo premikati po tleh. Siroko se je zarežal, vstavl in držal v rokah trepetajočo zeleno žabo, kakih de-

vet palcev dolgo. Naglo smo jo odrl, razčistili in nato kuščice belega mesa surove pogotnili. Toda ta tečna hrana, čeprav se je tako neznačajno kollešila, je bila več, kot smo mogli prebiti. Kake pol ure pozneje smo jo že izbijavali. Ta večer smo vsi ob-čutili, da nas moči nepovratno zapuščajo.

Kar na lepem smo potlej uzrli pred sabo cesto, poraslo ob robovih z redkim rastlinjem. Kjer pa je rast, tam mora biti gotovo tudi voda. Kot v sanjah smo potem opazili ozek, bister potok, ki je žu-borel med temnimi, z mahom poraslimi bregovi. Se enkrat smo bili v zadnjem hipu rešeni gotove smrti.

Celo večnost smo ležali na trebuhu in gočili hladno vodo, pomakali glave v hitri tok, tako da nam je voda drla skozi lase in po vratu. Sprito hladne, osvetočujoče vode sem občutil, ko da sem se žnova rodil in da mi življenje znova pronica v telo. Za tri dni in tri noči smo se utaborili na majhni zeleni jasi, obrobjeni z gostim grmičevjem. Hra-nili smo se poglavitno s koreninami in poganjki mladih bambusov, ki so bili navzile okusu po prvi dovolj hranilni. Našli smo tudi nekaj divjih ana-nasov, siter kislih, a sočnih. V potoku pa smo pili, pili in spet pili. Naši osteli jeziki so splahneli in usta niso bila več tako boleča in izsušena. Edino Roy se mi povsem opomogel, dasiravno se je tudi on malce popravil in je za nekaj časa zginita v nje-govega obraza tista mrtvaška bledica, ki nas je tako strašno vznemirjala.

V začetku smo se ustrašili ob misli, da bi bilo treba zapustiti našo oazo, ki nam jo je poslala uso-da, toda počasi smo se sprijaznili z dejstvom, da ne moremo tu ostati za vedno, pa smo se četrtega dne odločili, da krenemo dalje. Zbasali smo v hlače, ko-likor smo mogli ananasov in korenin, si hlače za-vezali okoli vratu, ostanke sraja so si privezali po tukajšnjih oblačjih okoli ledij. Noge smo imeli kra-stave od trnastega grmičevja in ostre trave. Odprte rane so se grojile, pa so še na soncu naglo posušile. Tudi brazgotina na mojem obrazu se je odprla, sploh pa se ni ta rana, kjer me je bil s sabljo usekal japonski oficer, nikoli prav zacelila.

Zadnjo noč, ki smo jo prebili na jasi, je gnčelo

rahlo pršet. Dež je padal vse do ranega jutra, ta-krat pa se je nebo zjasnilo in so prameni blede mesečine ili skozi vlažne liste. Molčeva jasa se je kopala v prostojni svetlobi, ki je srebrila bohotno eksočično rast. Bilo je tako svetlo, da smo sklenili, da je boljše, če potujemo ponoči in spimo podnevi vse dotlej, dokler bo na nebu ščip. Ponoči je bilo hladneje, pa tudi manj verjetnosti je bilo, da bi naleteli na Japonce — kajti odločili smo se bili, da bomo krenili vzdolž ceste in potoka, dokler se bosta vila skupaj proti jugozahodu. Ta dan smo ossem ur nepretrgoma spali. Ob mraku smo se odpravili proti jugu in jugozahodu, po poti, ki bi nas privedla počez čez otok preko južnih obronkov gora.

Prvo noč nismo spešili koraka, temveč smo zla-goma prehodili samo okoli šest milj, kajti Roy je bil še zmerom slab. Nabrali smo obilo jagod, tako da nam ni bilo treba načeti zaloge, ki smo jo nosili s seboj. Drugi dan smo prespali nekaj yardov proč od ceste, skriti v goščavi, ob mraku pa smo jo mah-nili naprej.

Ob zori smo stikajoč za primernim prostorom, kjer bi se utaborili, prišli do skupine kokosovih palm, ki so zrastle na zaplati zemlje, ki je nekoč morala biti skrbno obdelana, zdaj pa je bila goso porasla s podrastjo. Palme sem uzi pri, pa sem splezal na najbližjo in zbil na tla daleč ali nekaj več orehov. Don jih je nato tolkel ob deblo, dokler se niso razleteli. Jedro je bilo zeleno in mehko ter polno sladkega mleka. Nekaj orehov smo si pri-hranili za noč, potlej pa smo polegli v podrast in se pogrezili v globoko spanje.

Sedem noči smo hodili vstric ceste. V zgodnjih večernih urah osme noči pa smo prišli do pogori-šča. Obžgani tramovi so še vedno štrleli v zrak, na-okrog so bile cele preproge sivobelega pepela, ne-daleč stran pa sta ležali trupli dveh Kitajcev. Raz-ločno je bilo videti sledove bajonetov.

»Japonci so to storili,« je rekel Don.

Ostali nismo zili besedice, samo strmeli smo v znakaženi trupli.

»Počlamo,« je zamrmral Skinny.

Janez Teran govori o vtisih s svetovnega prvenstva v namiznem tenisu v Pekingu

Spet doma

V Moskvi smo obiskali tu-ko tekmo med ekipama ZDA in SZ. Predvsem se nismo mogli načuditi izredni višini igralcev v obeh ekipah, posebno pa Krumišu, ki s svojo pojavo res vzbujala spoštovanje. Na našo nesrečo je bil ravno ta igralec glavna prepreka naši ekipi v finalu evropskega košarkarskega prvenstva v Beogradu. Toda proti Amerikancem je

Rdeči trg v Moskvi

bilo ravno na sporedu več izredno privlačnih športnih prireditvev.

Ogledali smo si petnajsto partijo med Botvinnikom in Taljem za naslov svetovnega šahovskega prvaka. Ta dvoboj sta igrala v velikem gledališču Estrade, ki je nasprotni Kremlija. V dvorani sta sedela oba tekmeča, v dvorani in na balkonu pa je bilo mesto za publiko, ki jo tedaj še ni bilo dosti, ker je bil ta dvoboj praktično že odločen. Seznanil sem se tudi s prvakom Sovjetske zveze, vele-mojstvom Petrosjanom, ki je še posebej poznan kot ljubiteljske bele žogice in so ga naši igralci poznali že prej. Povabil nas je v press-biro in nam začel razlagati takratno stanje na šahovnici. Jaz sem ga bolj gledal, s kakšno neverjetno brzino je premical figure pa šahovnici, ker pač nisem dober poznavalec šaha in ga nisem razumel.

Imel sem tudi priložnost videti kvalitetno košarkar-

bil ta orjak brez moči, kajti oni so visoki preko 2 metra, toda so izredno gibčni, dobro skačejo pod košem in so zelo hitri. Predvsem nas je navdušil izredni Lucas, ki je igral že na olimpijskih igrah v Rimu in za katerega trdijo, da je brez dvoma najboljši amaterski košarkar na svetu. To tekmo si je ogledal tudi prvi astronaut Jurij Gagarin, in tako smo imeli priložnost dojeti tega znane- noga človeka spoznati iz neposredne bližine.

Naslednji dan smo iz Moskve z letalom odpotovali do Budimpešte, kjer smo prenočili in naslednji dan odleteli naprej do Beograda. Menim, da ne pretiravam, če rečem, da smo kljub vsem uspehom in zanimivostim, ki smo jih doživeli na tej doletni poti, bili vsi najbolj srečni, ko smo po enomesečni odsotnosti spet pristali na doma- čih tleh.

KONEC

Slovenska conska nogometna liga

NITI TOČKE

Nova Gorica : Triglav 2:1 (2:1)

Nova Gorica, 4. junija - Danes je bila na igrišču v Sempetru nogometna tekma slovenske conske nogometne lige med domačim moštvom in Triglavom iz Kranja. Moštvi, ki sta se borila za obstoj v SCL, sta nastopila z naslednji- mi igralci:

Triglav - Galič, (Dagarin I, Brezar II, Rozman, Norčič, Per- kovič, Dragarini II, Brezar I, Stular II, Potočnik, Krašovec in Stular I.

Nova Gorica - Lutman, Kuz- min, Usaj, Mozetič II, Besednjak, Markič, Anič, Mermolja (Cernič), Križaj, Mozetič I, in Uršič.

Pred približno 1500 gledalci so srečanje vodili zvezni sodniki iz Ljubljane - Jakše, Tavžes in Kičan.

Prva minuta in prvi opomin. Sodnik Jakše je že z roko mahal nad Rozmanom, ki je samo pravi- lno startal na žogo. V tem smi- slu pa se je odvijal tudi ves na- daljnji potek srečanja, čeprav je bil glavni sodnik za številne gle- dalce na videz avtoritativen in objektiv. Toda dogodilo se je, da so bili Kranjčani v nevarnem napadu in sodnik je žvižgal off- sajd, ker pa ga ni bilo, je sodnik napako seveda popravil. Metal je žogo v zrak, pred tem pa zau- stavil napad gostov. Dogodilo se je tudi, da je stranski sodnik ka- zal net v korist Kranjčanov, Jak- še je določil aut. Toda vse to še ni nič. Sodnik ni kaznoval niti grobih, namernih prekrškov do- mačinov. Tako se je dogodilo, da

SLOVENSKA CONSKE NO- GOMETNA LIGA
Rudar : Nafta 7:1
Slovan : Kladivar 2:0
Ilirija : Sobotla 6:0
Maribor : Krim 6:0
Olimp : Ljubljana 1:1

JUGOSLAVIJA : POLJSKA
2:1 (1:0)
Lodz : Poljska : Jugoslavija
1:2 (0:0)

Prvenstvo Gorenjske v odbojki

Kranj, 4. junija - Včeraj se je pričelo v telovadnici Gimnazije okrajno prvenstvo v odbojki za mladince. Or- ganizirala ga je Okrajna zveza za telesno vzgojo. Po ogor- čeni borbi so zmagale domačinke. To je prvi večji uspeh mladih igralcev, ki letos tekmujejo šele prvo sezono.

● Rezultati - Triglav : Jeseni- ce II 2:0, Jesenice I : Jesenice II 2:0 in Triglav : Jesenice I 2:1.
● Mladinci - Triglav : Kamna Gorica 2:0, Jesenice : IKS 2:0, Kamna Gorica : IKS 2:0, Triglav :

je v 30. minuti eden izmed do- mačih branilcev brcnil Stularja I, v 80. minuti pa domačin s šte- vilko 2 vratarja Dragarina. Toda tudi za ta prekršek se sodnik ni upal pokazati vrata vlačilnico.

Današnje srečanje je potekalo v pretežni premoči gostov. Le- ti so že v prvih petnajstih minutah nekajkrat nevarno ogrozili vrata domačinov, toda odlični Potočnik in ni mogel zatresti mreže doma- činov. V 25. minuti pa mu je ven- dar uspelo. Z ostrim strelom iz kota in neposredne bližine je iz- koristil lep predložek Kraševca, kateremu pa je že pred tem Nor- čič lepo podal žogo. Tudi vse na- slednje minute so potekale v pre- moči Kranjčanov in domačini so le s težavo odbijali žogo iz svo- jega kazenskega prostora (če ni šlo, jim je pomagal tudi sodnik). V zadnjih minutah prvega pol- časa pa so domačini dvakrat pri- šli pred vrata gostov, dvakrat za-

tresli mrežo Galiča in s tem po- stavili tudi končni rezultat, dose- gli zmago, ostali v SCL. Kranjča- ne pa »presečili« v nižjerazredno tekmovalje. Oba gola za Novo Gorico je dosegel Križaj, in si- cer prvega v 40. minuti po krivdi Galiča, ki žoge skoraj ni posku- šal lovit, drugega pa v 42. mi- nuti po krivdi obrambe gostov.

Ves drugi polčas se je odvijal z nevarnimi obojestranskimi na- padmi. Nevarnih prodorov pa so imeli Kranjčani več kot doma- čini, vendar tako stoddostnih pri- ložnosti kot so jih imeli Goričani dvakrat, ni bilo. Oba nevarna strela domačinov pa je odlični Dagarin odbil v kot. Po igri, ki jo je Dagarin pokazal v drugem polčasu, ko je zamenjal nezane- sljivega Galiča, smo skoraj pre- pričani, da bi Kranjčani danes lahko osvojili vsaj eno točko, če bi bil vratar Dagarin vso tekmo med vrtnicami. Toda žoga je okrogla...

B. F.

Slovensko hrvaška košarkarska liga

Prvi točki na tujem

Rudar : Triglav 37:47 (12:26)

je poznala odsotnost poškodova- nega Bleharja II.

Sodila sta dobro Čížek in Gar- zaroli iz Ljubljane.

Triglav je nastopil v naslednji postavi: Petrič (12), Rus II (25), Klavara (2), Belehar (2), Bohinc (6), Rus I.

Mednarodne portoroške dirke
LEON PINTAR DRUGI V KA-
TEGORIJI DO 250 CCM

Portorož, 4. junija - Na dana-šnjih mednarodnih portoroških dirkah je prisostovalo nekaj de- set tisoč gledalcev, ki so uživali ob drznih voznjakih tekmovalcev iz petnajstih evropskih in dru- gih držav. Zlasti so lep uspeh do- segli jugoslovanski tekmovalci, saj so se plasirali v vrh kvalitet- nih tekmovalcev na tovrstnih dirkah. Se posebej velja tu ome- niti prvo mesto Mirka Zelnika v kategoriji do 50 CCM in drugo mesto Kranjčana Leona Pintarja v kategoriji do 250 CCM.

● Nekaj ostalih neuradnih re- zultatov: motorji do 50 CCM - 1. Mirko Zelnik (Jug.), 2. Gilberto Parlotti (Italija); motorji do 125 CCM - 1. Luigi Renaldo (Italija), 2. Erich Wintsche (ZN), 3. Boris Oblak (Jug.); motorji do 250 CCM - 1. Clavdio Lio (Italija), 2. Leon

SLOVENSKA ROKOMETNA LIGA

Krim : Rudar 17:10

Brežice : Odred 21:27

Kovinar : Branik 10:5

Republiška košarkarska liga -
moški

Svoboda : Skofja Loka 68:37

Jesenice : Ilirska Bistrica 60:75

Republiška moška rokometna liga

Rešili so se izpada

MLADOST : SVOBODA 22:16 (6:8)

KRANJ, 4. JUNIJA - Kranjski rokometišči so danes po dolgem času spet zaigrali nekoliko bolje - in zmagali. Naj- važnejše je to, da jim bosta točki, osvojeni v današnjem srečanju pomagali iz nevarnega položaja na dnu lestvice, ki bi se prav lahko zapletel tako, da bi Mladost morala zapustiti republiško elito. Tako pa se bo poleg Olimpije poslovila od Rge Svoboda, ki je tokrat podlegla Mladosti.

Gledalcev ob igrišču Mladosti v Strazliču sta se moštvi predsta- vili v naslednjih postavah:
SVOBODA: Pribošič (Gršič), Zmuc, Palič, Jamnik, Petrovič, Vihar, Vrbove, Celjo;

MLADOST: Čebulj (Sumi), Po- lica, Juvan, Šotšek I, Šotšek II, Ankele, Bernard, Bregar S., Bregar J. in Rebolj.

Prvi so prišli v vodstvo gostje, ki so ga v 2. minuti še povečali. Svobodino mrežo je načel Janez Šotšek, ki je rezultat najprej dvakrat znižal, nato pa izenačil na 3:3. Kranjčani so tedaj prvič prišli v vodstvo, ki ga je priboril Rebolj. Svobodniši so po Zmucu izenačili, do odmora pa so si pri- igrali dva gola razlike.

V drugem polčasu so bili igralci Mladosti mnogo boljše, kot vrstniki iz Ljubljane. Dosegli so vodstva 13:9, 16:10, 18:11 in 22:16, kar je bil tudi končni rezultat.

Najboljši v domači ekipi je bil mladi Janez Šotšek, ki je sam dosegel polovico golov - 11, ter tako prevzel vodstvo med Kranj- čani v lestvici strelcev republi- ške rokometne lige, kjer je vpisan z 72 zadetki. Juvan je za njim zaostal za sedem golov.

Svetla točka današnjega prven- stvenega srečanja je bil tudi od- ličen sodnik Jože Mavrič iz Ljub- ljane, ki je sodil vso tekmo eno- no in brez napak.

Ravnateljstvo

Administrativna šola v Kranju

RAZPIS VPISA ZA SOLSKO LETO 1961/62

Administrativna šola v Kranju bo sprejela 60 dijakov-inj v I. let- niku.

Rok za vlaganje prijav: Ravnateljstvo šole bo sprejemalo prijave kandidatov najkasneje do torka, 20. junija.

Pogoji:

1. uspešno dovršena osnovna šola
2. kandidat ne sme biti starejši kot 18 let
3. sprejemni izpit: Kandidati z odličnim in prav dobrim uspe- hom bodo oproščeni sprejemnega izpita, ostali pa bodo v dneh od 21. do 23. junija 1961 opravljali sprejemni izpit iz slovenskega jezika in matematike. Začetek sprejemnega izpita bo 21. junija ob 8. uri zjutraj po razporedu, ki bo objavljen na razglasni deski.
4. mnenje šole, kjer je kandidat dovršil zaključni razred
5. morebitna potrdila gospodar- skih organizacij, ki bodo kandi- data študirala
6. rojstni list

Ekonomski srednja šola v Kranju

RAZPIS VPISA ZA SOLSKO LETO 1961/62

Ekonomski srednja šola v Kranju bo sprejela 60 dijakov-inj v I. letniku.

Rok za vlaganje prijav: ravnateljstvo šole bo sprejemalo prijave kandidatov najkasneje do torka, 20. junija.

Pogoji:

1. prošnja, kolkovana z 50. din državne takse
2. originalno spričevalo 8. raz- reda osnovne šole
3. dijaška knjižica ali izpisek iz matičnega lista

Ravnateljstvo

MALI OGLASI

PRODAM

Prodajam Fiat 1100 103/E model 1957. Vprašati Zelenina, Kranj 2203
Prodajam skoraj nov čol kanu. Sifkovič Franc, c. na Klanc 43, Kranj 2204
Košnja trave cca 2,5 ha napro- daj. Poizve se v gostilni Benedik, Strazišče 2209
Prodajam NSU Maks 175 cm z 4.500 km. Cankarjeva 16, Kranj 2212

Prodajam dvojne kompletne oken s podboji, 2 stekleni španski ste- ni, 2 dolgi mizi in 8 stolov v kmečkem slogu. Ogled od 11. do 16. ure. Marenčič Marija, Vodo- pivčeva 7, Kranj 2219
Kofa na Krški gori je odprta od 1. VI. t. 1. dalje 2231
Prodajam težko kravo s 4 telci- kom. Naslov v oglašnem oddelku 2247

Gozdno gospodarstvo Kranj od- proda 2 konja. Ogled kakor tudi prodaja se bo vršila dne 10. ju- nija 1961 ob 8. uri zjutraj na Gozdnem obratu Jezersko v Ko- kri. Prednost nakupa imajo druž- bene organizacije, po 10. uri pa zasebniki 2271
Prodajam 40 m² nove terra gu- me. Naslov v oglašnem oddelku 2272

Prodajam zazidljivi parceli v Strazišču. Naslov v oglašnem od- delku 2273

Prodajam motor Jawa 125 cm.

Poženk 40, Cerklje 2275

Prodajam stojičo vrtno travo in steljo. Naslov v oglašnem oddel- ku 2276

Prodajam dobro ohranjen desni vzdoljiv štedilnik z dvema plo- ščama in moško športno kolo. Podgoršek Miha, Zasavska 18, Orehek, Kranj 2278

Prodajam motorno kolo DKW RT-250/2. Ogled v nedeljo v Moš- njah pri Radovljici št. 1.

KUPIM

Kupim zapravljivček z gumija- stimi kolesi ali navadnega. Do- lenčeva 2, Orehek, Kranj 2277

OSTALO

Cenjene stranke obveščam, da sem preselil zlatarsko delavnico preko višatega mostu Zupančiče- va 2, druga hiša desno. Zlatar Levčič 2037

Steklarja za vsakovrstna stek- larska dela sprejemimo. Plača po dogovoru. Nastop službe možen takoj. Stanovanjska skupnost Sk. Loka 2155

Odkupimo ali najamemo več strojev za izdelavo opeke. Pla- čamo dobro. Ponudbe z navedbo cene odkupa oziroma najema in zmogljivost stroja (število opek na uro) pošljite takoj telegram- sko na naslov TVD »Partizan« Sk. Loka 2229

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega ljubega očeta, moža
JAKOBA NOVAK

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih dneh pomagali, poklonili vence in izrazili sožalje. Priče- no se zahvaljujemo vsem soročnikom, sosedom, duhovni- ku za spremstvo na njegov zadnji poti in zapete žalostni- ke. Posebno zahvalo smo dolžni zdravniku Bohincu iz Cerklje. Zahvaljujemo se Komunalnemu servisu iz Kra- nja in za poslovitne besede obeh govornikov ob odprtem grobu kot tudi Gasilskemu društvu Veselovo, ZB Cerklje in kolektivni tovarni Inteks, Kranj. Se enkrat vsem pri- čna hvala.

Veselovo, 1. junija 1961

Zalujoč: žena, hčerki Slavka z možem in Marica, sinovi Stane, Jaka, Andrejček in Ivan S

V našem oddam prostor prime- ren za obrat ali skladišče v sre- dišču mesta Kranja. Ogled od 11. do 16. ure. Ponudbe oddati v og- lašni oddelku pod »Prilika« 2239

Mlad fant želi spoznati resno do 20 let staro dekle. Le resne ponudbe oddati v oglašni oddelku 2278

Na poti iz Kranja do Dolenje vasi sem izgubil aktovko z usnje- nim rokavcem in vodnim ven- tilom. Poštenega najdelja napro- šam da mi proti nagradi vrne. Suštar Franc, Ojstri vrh, Zelen- niki 2279

Preklicujem besede, ki sem jih izrekla proti Smi Ani. Tarfila Cecilija 2280

Za strežbo na zabaviščnem pr- storu Gorenjskega sejama v času od 28. julija do 8. avgusta iščem več natakarjev (-le). Interesanti naj se prijavijo osebno v hotelu Evropa do 15. t. m. Za neizkušene v strežbi bo prirejen kratek ser- virni tečaj. Zasluge v odstotku od prometa. Delikatesa Kranj 2281

Za celodnevno ali vsaj 4 urno dopoldansko pomoč pri manjši družini nudim hrano in 10.000 oziroma 5.000 din mesečne nagra- de. Interesente naj se zgleda pi- smeno ali ustno na naslov: Kaju- hova 2 II, Kranj 2282
Cistilko za 2 krat tedensko iščem. Zumer Ivan, Zanova 7, Kranj 2283

Izgubila sem žensko jopico iz Huj do Chr. Najditelja prosim naj jo prinese v mlekarino Čirče 2284

Gostilna pri Zlati ribi v Kranju obvešča potrošnike da prodaja pristna štajerska vina: črno, rde- če in belo čez ulico po 200 din za liter. Se priporoča. 2285

Obrtnik star 47 let želi poroči- ti primerno žensko po možnosti z domom ali stanovanjem. Ponu- be oddati v oglašni oddelku pod »Otrok ni ovira« 2286

Dne 2. junija sem našla očala od Ljubljanske ceste proti Bre- gu. Lastnik jih dobi na Ljubljani- sli c. 83, Kranj 2287

OBJAVE

Ravnateljstvo Glasbene šole v Kranju sporoča, da je vpis učne- cev za sprejem v prvi razred v dneh 12. in 14. junija od 9. do 11. ter od 18. do 19. ure. Podrobnosti

KINO

Radovljica: 6. junija italijanski kriminalni film PREKLETA SLE- PARIJA ob 20. uri

Kranj: »STORŽIC«: 5. junija italijanski film NEVARNE SO- PROGE ob 19.10 in 20.20, 6. junija isti film ob 16. 13.10. in 20.20, ter matineja ob 10. uri do- poldne

Letni kino »PARTIZAN«: 5. in 6. junija francoski film ZLOČIN IN KAZEN ob 20.30 uri

Strazišče »SVOBODA«: 6. junija sovjetski barvni film OSEM- NAJSTO LETO ob 19. uri